

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ - ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, ΠΑΡΙΣΙΟΙ, ΑΘΗΝΑΙ

Τὰ ὄρια τοῦ Λονδίνου προσδιορίζονται ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς περιφερείας αὐτοῦ. Περιλαμβάνει αὕτη 1,795,000 στρέμματα γῆς, 520,000 οἰκίας καὶ 5,000,000 κατοίκους. Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς περιφερείας ταύτης κεῖται τὸ Ἄστυ, ἐν τῷ ὁποίῳ περιλαμβάνονται 2,640 στρέμματα γῆς, κινεῖται τὴν ἡμέραν ἢ ἐμπορικὴ ζωὴ τοῦ κολοσσοῦ τούτου τῶν πόλεων καὶ κοιμᾶται τὴν νύκτα τὸ ἑκατοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ του, 50,000 περίπου ἄνθρωποι.

Τὸ Λονδίνον διαιρεῖται εἰς 39 τμήματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἀποτελεῖ τὸ Ἄστυ, τὰ δὲ λοιπὰ ἢ λοιπὴ τῆς πόλεως περιφέρεια. Ἐκαστον τμήμα ἔχει αὐτοτελῆ ὑπαρξιν δημοτικὴν καὶ ἐξασκεῖ εἶδος κυριαρχίας ἐν τῇ εἰδικῇ περιφερείᾳ του, ἐπιβάλλον φόρους διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δημοτικῶν σκοπῶν του καὶ μὴ ὑποκείμενον εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς κυβερνήσεως, ἥτις δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνει εἰς τὴν διαχείρισίν του. Καὶ αὐτὸ τὸ Κοινοβούλιον τῆς Ἀγγλίας μόνον διὰ γενικῶν νόμων δύναται νὰ κανονίῃ τὰ τῆς δημοτικῆς διοικήσεως τῆς χώρας.

Ὁ ὄργανισμὸς τῆς δημοτικῆς διοικήσεως τοῦ Λονδίνου, κατὰ μὲν τὰ λοιπὰ τμήματα αὐτοῦ ἔχει τι ὁμοίωμορον, τὴν βᾶσιν τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ ἢ καθ' ἕκαστον τμήμα ὑπὸ τῶν κτηματιῶν αὐτοῦ ἐκλογὴ τοῦ ἔχοντος τὴν διοίκησιν δημοτικοῦ συμβουλίου, κατὰ δὲ τὸ τμήμα τοῦ Ἄστεος ὁ δημοτικὸς ὄργανισμὸς, προκύψας ἀπὸ ἱστορικῶν περιστάσεων, ἔχει κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξέλιξιν αὐτῶν ὡς ἑξῆς : Τὸ Ἄστυ τοῦ Λονδίνου διοικεῖται ὑπὸ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ 206 συμβούλων, 26 παρέδρων (aldermen) καὶ ἐνὸς δημάρχου, τοῦ

λόρδου δημάρχου. Οί σύμβουλοι καὶ οἱ πᾶρεδροι ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν τμημάτων τοῦ Ἄστεος, οἱ μὲν πρῶτοι κατὰ τριετίαν, ἀνανεούμενοι κατὰ τὸ τρίτημόριον καθ' ἕκαστον ἔτος, οἱ δὲ δεῦτεροι ἰσοβίως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν λόρδον δημάρχον, οὗτος ἐκλέγεται κατ' ἔτος μεταξὺ τῶν παρέδρων ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν 79 βιομηχανικῶν τοῦ Ἄστεος σωματείων. Μεταξὺ αὐτῶν τὰ ἐπόμενα 18 διακρίνονται διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐν Λονδίῳ μέγαρα των, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ καθυστερῶσι καὶ τὰ λοιπὰ, διότι τὰ εἰσοδήματα τοῦ συνόλου τῶν βιομηχανικῶν σωματείων τοῦ Ἄστεος ἀναδιβάζονται κατ' ἔτος εἰς 5 ἑκατομμύρια δραχμῶν, δαπανώμενα εἰς γενναίαις ἀγαθοεργίαις καὶ ἐπίσημα τῶν σωματείων γεύματα : Σωματεῖα 1) ὑψασματεμπόρων, 2) παντοπωλῶν, 3) ἐνδυματοπωλῶν, 4) ἰχθυοπωλῶν, 5) ἀργυροχρυσολῶν, 6) βυρσοδεψῶν, 7) ἐμποροπραπτῶν, 8) μικροεμπόρων 9) ἀλατοπωλῶν, 10) σιδηροπωλῶν, 11) οἰνοπωλῶν, 12) ὑφαντῶν, 13) βιβλίων, 14) ζυθοποιῶν, 15) δερματοπωλῶν, 16) κασαιτερουργῶν, 17) κουρέων, 18) μπαχαιοποιῶν. Τὰ λοιπὰ σωματεῖα ἀποτελοῦσιν ἀρτοποιοί, κηροποιοί, λυχνοποιοί, χαλκεῖς, κρεοπῶλαι, σαγματοποιοί, ζυλουργοί, σχοινοποιοί, χρωματισταί, λιθοξοί, μολυβδουργοί, ξενοδόχοι, χύται, ὀρνιθοπῶλαι, μάγειροι, πιθοποιοί, σιδηρουργοί, λεπτοουργοί, ἐριοπῶλαι, μουσικοί, τορνευταί, ὑελοπῶλαι, φαρμακοποιοί, ὥρολογοποιοί, χειροκτοποιοί, πιλοποιοί, μεταξουργοί, βελωνοποιοί, κηπουροί, σαπωνοποιοί, ἀμαξηλάται, ὄπλοποιοί κλπ. Ἡ ἀπογραφή αὕτη ἐγένετο οὐχὶ μόνον εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ὅλη ἐκείνη ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ λόρδου δημάρχου τοῦ Λονδίνου ἔχει λαϊκὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ καὶ πρὸς σημείωσιν ὅτι αἱ συντεχνίαι τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶπον ἀκόμη τὸν τελευταῖον λόγον των, οὔτε ὡς ὄργανισμός, οὔτε ὡς δικαιώματα, οὔτε ὡς ἀποτελέσματα, διὰ τὴν τύχην τοῦ πρώτου δήμου τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημίνων 39 μεγάλων τμημάτων δημοτικῆς ἐν τῇ ὅλῃ πόλει τοῦ Λονδίνου διοικήσεως, ὑπάρχουσι γενικῆς ἐφ' ὅλων δικαιοδοσίας καὶ αἱ ἐξῆς δημοτικαὶ ἐπίσης διοικήσεις, ὀργανισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἴδιον προϋπολογισμόν καὶ ἐπιβάλλει ἰδίους φόρους : α') ἡ Ἄστου-

νομία, ἐξακοῦσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐφ' ὅλων τῶν τμημάτων τοῦ Λονδίνου καθ' ὅλην τὴν ἐξ 1,795,000 στρεμμάτων περιφέρειαν αὐτοῦ, β') τὸ Συμβούλιον τῶν δημοσίων ἔργων, συγκείμενον ἐξ ἀντιπροσώπων τοῦ Ἄστεος καὶ τῶν λοιπῶν τμημάτων τῆς πόλεως, καθὼς καὶ ἐκ τινων προσώπων διοριζομένων ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, γ') τὸ Ληξικραχικὸν γραφεῖον, δ') τὸ Συμβούλιον τῆς ἐκπαιδεύσεως, ε') τὸ Συμβούλιον ἐπὶ τῶν δημοσίων βοηθημάτων καὶ ς') τὸ Συμβούλιον ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ φόρου ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται λίαν περιπεπλεγμένος ὁ δημοτικὸς ὄργανισμός τοῦ Λονδίνου, καὶ ὁ συγκεντρωτικὸς ἄλλων πόλεων ὄργανισμός παριστᾷ ἰδιαιτέραν χάριν. Τὸ πρακτικὸν πόρισμα εἶναι, ὅτι μεταξὺ ὅλων τῶν πόλεων τὸ Λονδίνον, ἐν ὅλῳ τῷ γιγαντώδει πληθυσμῷ του, εὐρίσκει ἀσφαλέςτερον τὰ δημοτικὰ συμφέροντα αὐτοῦ. Αὐτὸς ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων καὶ τῶν εὐθυνῶν ἀνάγεται εἰς εὐρυτάτην ἐξόχως κοινωνικῶν σκοπῶν θεωρίαν, ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῆς πείρας δημιουργηθεῖσαν. Μεγάλαι ἔργα συνετελέσθησαν ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς μικροτέρας σχετικῆς δαπάνης. Ἦτο φυσικόν, ἀφοῦ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγαθοῦ οἰκογενειάρχου ἐτάχθη προεδρεῦον εἰς ὅλα τὰ τμήματα τῆς δημοτικῆς διοικήσεως. Ἀπόδειξις ἀφ' ἐνὸς τὰ δημοτικὰ δάνεια καὶ ἀφ' ἐτέρου αἱ ἐνικύσαι δημοτικαὶ δαπάναι τοῦ Λονδίνου σχετικῶς πρὸς τὰ ἀντιστοιχῶς ἐν Παρισίοις συμβαίνοντα. Ἐνῶ τὸ Λονδίνον κατοικούμενον ὑπὸ 5,000,000 ἀνθρώπων, ὀφείλει 700 ἑκατομμύρια δραχμῶν, οἱ Παρισιοὶ κατοικούμενοι ὑπὸ 2,799,000 ἀνθρώπων, χάρις εἰς τὸν συγκεντρωτικὸν ὄργανισμόν αὐτῶν, ὀφείλουσι 1892 ἑκατομμ. Ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων τὸ Λονδίνον, κατὰ τὸ Παρισινὸν σύστημα, ἠδύνατο νὰ χρεωστῆ 3784 ἑκατομμύρια καὶ δὲν ὀφείλει ἐν τούτοις εἰμὴ τὸ πέμπτον. Καὶ πάλιν, ἐνῶ ἡ δαπάνη τῆς καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Λονδίνου δημοτικῆς διοικήσεως ἀναδιβάζεται εἰς 275 ἑκατομμ. δρ. κατ' ἔτος, ἡ ἀντίστοιχος τῶν Παρισίων ὑπερβαίνει τὰ 304 ἑκατομμ. Ἐὰν ἡ δημοτικὴ διαίτησις τοῦ Λονδίνου ἠκολούθει τὴν Παρισινὴν μέθοδον, εἶδει νὰ δαπανᾷ ἐνικύσας, ἀναλόγως μὲν τοῦ πληθυσμοῦ 608 ἑκατομμ.

μύρια, ἀναλόγως δὲ τῆς περιφερείας του (1,795,000 στρέμμ. ἀπέναντι τῆς τῶν Παρισίων ἐκ 478,750 στρέμμ.) ἂν ὄχι κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν 1140 ἑκατομμ. ἀλλὰ βεβαίως περὶ τὰ 1000! Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν εἶναι λόγοι. Ἐχουσι πραγματικὴν ὑπόστασιν.

Τὰ δημοτικὰ εἰσδήματα τοῦ Λονδίνου εἶναι ἡ ἐνοίκια τῶν ἀκινήτων κτημάτων του, τὰ ὅποια τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐνοικιάζει ἐπὶ 21 ἔτη, ἢ φόροι τοὺς ὁποίους τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐπιβάλλει, κατὰ τὸ ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ σημαντικώτερον μέρος αὐτῶν, εἰς τοὺς κτηματίας εἰδικῶς διὰ πᾶσαν δημοτικὴν ἀνάγκην. Ἐχει ἀνάγκην ἡ πόλις ὑπονόμων; ἐπιβάλλει φόρους εἰς κατασκευὴν, συντήρησιν καὶ καθαρισμόν αὐτῶν. Ἐχει ἀνάγκην φωτισμοῦ; ἐπιβάλλει φόρους διὰ τὴν δαπάνην τοῦ φωταερίου. Ἐχει ἀνάγκην εἰς κατασκευὴν, συντήρησιν, καθαρισμόν καὶ κατάβρεγμα τῶν ὁδῶν; ἐπιβάλλει φόρους διὰ τὴν περὶ ταῦτα δαπάνην. Πρόκειται νὰ ἐνεργηθῶσιν ἔργα βελτιώσεων ἐν τῇ πόλει; φόρος. Διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἀστυνομίας φόρος, διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐθνοφυλακῆς φόρος, διὰ βοήθειαν τῶν ὀρφανῶν φόρος, διὰ συντήρησιν τῶν πτωχῶν φόρος, διὰ κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν ἐκκλησιῶν φόρος, διὰ τὰ νεκροταφεῖα φόρος, διὰ τὴν ὑγιεινὴν τῆς πόλεως φόρος, διὰ τὰς ἄγχας τοῦ ποταμοῦ Ταμέσιος φόρος, διὰ τοὺς φρενοβλαβεῖς φόρος, διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν διὰ τοὺς πτωχοὺς οἰκιῶν φόρος, διὰ τὴν ἀγορὰν χρησίμων τῇ πόλει γηπέδων φόρος, διὰ τὴν δημοτικὴν δικαιοσύνην φόρος, διὰ τὰς γεφύρας φόρος, διὰ τὰς ἀγορὰς φόρος, διὰ τὴν χωροφυλακὴν φόρος, διὰ τὴν οἰκοδομὴν δικαστικῶν καταστημάτων φόρος, διὰ τὰ μουσεῖα φόρος κλπ. κλπ. Μέθοδος ὑποπίπτουσα εἰς τὰς αἰσθήσεις τῶν φορολογουμένων καὶ ὑποκειμένη διὰ τοῦτο εἰς τὸν ἀποτελεσματικώτερον ἔλεγχον, τοῦ ὁποίου τὰς ἐργασίας διευκολύνει βῆμα πρὸς βῆμα ἢ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, τὴν ὁποίαν τὸ δημοτικὸν συμβούλιον καταρτίζει ἐκ τῶν μελῶν του πρὸς μελέτην καὶ διευθέτησιν ὅλων τῶν σχετικῶν πρὸς τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως ζητημάτων.

Μεταβαίνοντες εἰς τὰ ἐν Παρισίοις συμβαίνοντα ἐπὶ τῶν δη-

μοτικῶν τῆς πόλεως εἰσοδημάτων, παρατηροῦμεν ἀκριβῶς τὸ ἀντίστροφον ὡς πρὸς τοὺς πολλοὺς φορολογουμένους τοῦ δήμου. Δὲν εἶναι οἱ κτηματίαι, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῶν καταναλωτῶν. Τὸν σημαντικώτερον φόρον ἀποτελεῖ α') ὁ δημοτικὸς δαήμες τῶν ἐν Παρισίοις εἰσαγομένων, ἀναβιβαζόμενος εἰς 137,738, 300 δρ. Μετ' αὐτὸν ἔρχονται τὰ πρόσθετα, τακτικὰ ἢ ἑκτακτα, ἑκατοστὰ ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων φόρων, 33,153,900 δρ. γ') τὸ δικαίωμα ὅπερ πληρώνει εἰς τὴν πόλιν ἡ ἐταιρεία τοῦ φωταερίου 18,925,000, δ') τὸ ἐκ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ὕδατος τῆς πόλεως ἔσοδον 12,397,100, ε') τὸ ἐκ τῶν ἀγορῶν 7,988, 181, ς') ἡ συνδρομὴ τοῦ κράτους διὰ τὰς ἀστυνομικὰς δαπάνας 7,693,825, ζ') τὰ πρόστιμα, αἱ ἄδειαι καὶ οἱ τόκοι 5,661,300, η') οἱ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν φόροι 5,367,000, θ') αἱ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν πληρωμαὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων 4,315,000, ι') ἡ συνδρομὴ τοῦ κράτους διὰ τὴν συντήρησιν καὶ καθαριότητα τῶν ὁδῶν 3,500,000, ια') οἱ φόροι διὰ τὰς κηδεῖς καὶ τὰ κοιμητήρια 3,438,174, ιβ') τὰ ἐκ τῶν σφραγιῶν δικαίωματα 3,385,000, ιγ') τὰ ἐξ ἀποταμιευτικῶν καταστημάτων δικαίωματα 2,958,950, ιδ') ὁ ἐπὶ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς πόλεως φόρος 2,860,000, ιε') τὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν καὶ τῶν ὑπονόμων ἔσοδον 2,029,000, ις') τὸ δικαίωμα τῆς ἐνοικιάσεως θέσεων ἐν ταῖς ὁδοῖς 1,726,476, ιζ') τὰ ἐνοίκια δημοτικῶν ἰδιοκτησιῶν 1,444,200, — τὸ ὅλον 304,424,890 δρ. ἐκ τῶν ὁποίων ἀναλογοῦσι κατ' ἔτος πρὸς ἕκαστον τῶν 2,799,000 κατοίκων τῶν Παρισίων 108 δρ. εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἐκ τῶν 275,000,000 δρ. τῆς δημοτικῆς, ὡς εἶδομεν, φορολογίας τοῦ Λονδίνου ἀναλογοῦσι πρὸς ἕκαστον τῶν 5 ἑκατομμυρίων κατοίκων αὐτοῦ 55 δρ.

Ἡ ἀπόστασις αὕτη τῆς δημοτικῆς φορολογίας ἀπὸ Λονδίνου μέχρι Παρισίων μαρτυρεῖ τοὺς ἔρους ὅρ' οὓς τελεῖται ἡ κοινοτικὴ ζωὴ. Ὅσον αὕτη ἐμμένει ἐν τῷ φυσικῷ κύκλῳ τῆς, τόσον εἶναι εὐθηνότερα ὅσον δὲ περιβάλλεται τὸν χιτῶνα τῶν συγκεντρωτικῶν κυβερνήσεων, τόσον καθίσταται ἀκριβωτέρα, χωρὶς νὰ δύναται καὶ αὕτη ἡ δημοκρατία νὰ ἀποφύγη τὴν ἀσθηρὰν ταύτην συνέπειαν. Πρὸς ποῖον ἐκ τῶν δύο συστημάτων

ἔλκεται ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν; Δὲν ἔχω τὸν σκοπὸν νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς φορολογικῆς δυνάμεώς της. Ὅσοι μεταξὺ τῶν κατοίκων της ὑποστηρίζουσι τὴν βαρείαν φορολογίαν τοῦ ἔθνους δὲν πρέπει νὰ ἐκπλαγῶσιν, ἐὰν ἔλθῃ ἡ σειρά τοῦ χρόνου νὰ μετρηθῶσι καὶ αὐτοί, ὡς δημόται, διὰ τοῦ αὐτοῦ φορολογικοῦ μέτρου. Προτιμῶσι τὴν Λονδίνειον φορολογίαν; ὀφείλουσι κατὰ μέσον ὄρον ἕκαστος νὰ πληρώσωσιν εἰς τὸ δημοτικὸν ταμεῖον 55 δρ. ἑτησίως. Προτιμῶσι τὴν Παρισινήν φορολογίαν; ὀφείλουσιν ἐπίσης ἕκαστος, ἄνδρες, γυναῖκες, παῖδες, νὰ πληρώσωσιν 108 δρ. ἑτησίως. Ὑποτιθεμένου τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν ἐξ 100,000, κατὰ μὲν τὴν πρώτην μέθοδον ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς θὰ ἀναβῆ εἰς 5 ἑκατομμ. δρ. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν θὰ ὑπερβῆ τὰ 10 1

Ἐπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος συγκρίσεως, μᾶλλον πρὸς τὸν δημοσίον προϋπολογισμὸν τῶν ἐπικρατειῶν ἀποβλέπων. Ἀφ' ἑνὸς ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ Λονδίνου ἀναβαίνει εἰς 275 ἑκατομμ. δρ. καὶ ὁ δημόσιος τῷ 1887 προϋπολογισμὸς τῆς Ἀγγλικῆς ἐπικρατείας εἰς 2,203,375,000, ἧτοι ἀναλόγως ὁ δημοτικὸς εἶναι τὸ ὄγδον τοῦ δημοσίου. Ἀφ' ἑτέρου ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς τῶν Παρισίων ἀναβαίνει εἰς 304 ἑκατομμ. καὶ ὁ δημόσιος τῷ 1887 προϋπολογισμὸς τῆς Γαλλικῆς ἐπικρατείας εἰς 2,957,994,000, ἧτοι ἀναλόγως ὁ δημοτικὸς εἶναι σχεδὸν τὸ δέκατον τοῦ δημοσίου. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ Λονδίνου εἶναι βαρύτερος τοῦ Παρισινοῦ. Ὑποτιθεμένου ὅτι τὸ μέτρον τῶν δημοτικῶν ἀναγκῶν πρέπει νὰ κανονίζεται κατ' ἀναλογίαν τῶν δημοσίων, ἡ αἰ τοῦ Λονδίνου δαπάνη εἶδει κατὰ τὸ Γαλλικὸν σύστημα, νὰ καταβῶσιν ἀπὸ 275 ἑκατομμ. εἰς 220 ἑκατομμ. ἡ αἰ τῶν Παρισίων νὰ ἀναβῶσι, κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν σύστημα, ἀπὸ 304 ἑκατομμύρια εἰς 369 ἑκατομμ. Ἀλλ' οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι ὀρθῶσιν ἄλλοτρίως. Κατὰ τὰ ὀπωσθήποτε συμβαίνοντα ἐν ταῖς δυαὶ μεγάλας πρωτεύουσας τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, ποῖον ἀναλογίαν ἐπιδέχεται ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς τῶν Ἀθηνῶν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας; Ἐπειδὴ ὁ δημόσιος ὑπερέβη τῷ 1888 τὰ 95 ἑκατομμ.

ὁ δημοτικὸς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ μὲν τὸ σύστημα τῶν Παρισίων εἶχει νὰ ἀναβῆ εἰς τὸ δέκατον, ἧτοι εἰς 9 1/2 ἑκατομμ. κατὰ δὲ τὸ σύστημα τοῦ Λονδίνου εἰς τὸ ὄγδον, ἧτοι εἰς 12 ἑκατομμ.

Ἀριθμοὶ φοβεροί, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἱλιγγιᾷ πᾶσα φαντασία ἀκόμη καὶ ἐκείνη, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ μῦθος τοῦ βατράχου θὰ εἶναι αἰωνίως ἀνωφελής. Βεβαίως δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ τρομάξωμεν τοὺς πολίτας τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐτοιμασθῶσιν εἰς ὅλα. Ἐκ πολλῶν συμπτωμάτων ἡ φορολογικὴ μάστιξ ἐτοιμάζεται εἰς νέαν περιόδειαν, αὐτὴν τὴν φορὰν εἰδικῶς ἐν τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ δόξα νὰ παρίσταται τις ἐκ τοῦ πλησίον εἰς τὰς λάμπεις τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας, ἀπικτεῖ πολλὰ χρήματα. Πόλις, ἡ ὁποία δὲν ἔχει νὰ δώσῃ τοιαῦτα, ἄς προσέξῃ μὴ ἐπὶ τέλους δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν της, λαμβάνουσα εἰς ἀντάλλαγμα ἄρτον καὶ θεάματα. Αὐτὸς εἶναι ὁ μοναρχικὸς δρόμος, εἰς τὸν ὅποιον ψάλλουσιν ὕμνους οἱ ὑλίτται ὄλων τῶν αἰώνων.

ΠΟΘΕΝ Η ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑ

Παρ' ἡμῖν, πρὸς τοὺς ἄλλοις παρὰδόξοις, συμβαίνει καὶ τὸ ἐξῆς, ὁ μὲν ποινικὸς νόμος τιμωρεῖ τὴν περὶ τὸν ἐκτοκισμὸν αἰσχροκέρδειαν ὡς ἀδίκημα, ὅπερ ὀνομάζει τοκογλυφίαν, ὁ δὲ πολιτικὸς, ὡς τοῦλάχιστον ἡρμηνεύθη, μηδενίζει τὴν ἀπειλήν ἐκείνου, καὶ θεωρεῖ ὅλους τοὺς τοκιστὰς λευκοτέρους περιστέρως, ἄτε μὴ παρὰδεχόμενος ἀνώτατόν τι ὄριον τόκου, πέραν τοῦ ὁποίου ἄρχεται ἡ αἰσχροκέρδεια. Τί συνέβη ἐν τούτοις; Ἡ τοκογλυφία δὲν κατηργήθη ἐν τῇ πράξει μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς διεγράφη ἐκ τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἡ δὲ χάρις τῆς πολιτογραφήσεως, ἧς ἔτυχε παρ' ἡμῖν, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν καταστήσῃ κἂν ἡμερωτέραν, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ λυμαινόμενη ἀσπλάγχχνως τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν, εἰς πανηγυρικὴν διάψευσιν τοῦ συστήματος, τοῦ ἀναμένοντος τὸν ἐκπεσμόν τοῦ τόκου ἐκ τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῶν δανειστῶν περὶ τὸ κα-

ταπλεονεκτεῖν ἐπὶ τῶν δανειζομένων. Ἐλθόντων τὴν τοκογλυφίαν νὰ πνιγῆ ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι, ἀλλ' αὕτη ἀπειλεῖ νὰ πνίξῃ τὴν παραγωγὴν.

Δὲν θὰ ἐξετάσωμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ περὶ νομιμότητος ἢ μὴ τοῦ ἀπεριορίστου τόκου ζήτημα, οὔτε καὶ τὰ ἐπιχειρήματα, ὅσα φέρονται εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἐν τῇ τοκογλυφίᾳ ἐγκτεται αὐτὸ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον. Ἐρρήθησαν καὶ ἐγράφησαν τόσα ὑπὲρ καὶ κατὰ, ὥστε, ἀντὶ τῆς τετριμμένης ταύτης ὁδοῦ, ἴσως εἶναι ὀρθότερον νὰ λάβῃ τις τὴν ἄγουσαν διὰ τοῦ ἀσφαλεστέρου ἐδάφους ὠρισμένων οἰκονομικῶν φαινομένων, καὶ δὴ ἐκείνων, ἅτινα, ἐξελισσόμενα καθ' ἑκάστην πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν, κινδυνεύουσιν ὀλιγώτερον νὰ μᾶς ἀποπλανήσωσιν. Ἐννοεῖται ὅμως πάντοτε, ὅτι ἀναγκαῖος ὅρος καὶ ἐν τῇ μεθόδῳ ταύτῃ εἶναι ἡ ἀκριβὴς παρατήρησις, διότι ἄλλως ἢ ἀποπλάνησις εἶναι εὐκολωτάτη. Οὕτως ἀκριβεστέρα τῶν πραγμάτων ἔρευνα θὰ ἔπειθε τὸν ἐσχάτως οἰκτείραντα τὸ ὅτι εἰς τὰς ἡμετέρας ἐπαρχιακὰς πόλεις δὲν ἐγενικεύθη εἰσέτι ἡ εὐζωΐα, ἀλλὰ τυγχάνει ἀποκλειστικὸς κλῆρος εὐερίθμων οἰκογενειῶν, θὰ τὸν ἔπειθε, λέγομεν, ὅτι οἱ κακῶς διακτιώμενοι δὲν πάσχουσιν ἀναίσθησίαν, ἀλλὰ δεινὴν ἀνέχειν, διατελοῦσαν εἰς εὐθὺν λόγον πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐμάρειαν τῶν ἐν μεγάροις οἰκούντων γειτόνων των, οὐδ' ἔχουσιν ἀνάγκη συμβουλῶν, ὡς πρὸς τὰ ἐκ τῆς εὐζωΐας ἀγαθὰ, καθ' ἃ φαίνεται φρονῶν, ἀλλὰ μέσων, δι' ὧν νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τῶν τοκογλυφικῶν δικτύων, ἐν οἷς ἄπκξ περιέπεσαν. Ἀλλὰ τί ἡδύνατο νὰ παρατηρήσῃ οὗτος ἐν ἐπισκέψει μιᾶς ἡμέρας, ἢ μᾶλλον ὀλίγων ὠρῶν, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ; Μόνον ἐκ τῶν συζητήσεων ἐπαγγελματικῶν ἢ μᾶλλον γεωργικῶν συλλόγων, καθόσον ἡ γεωργία εἶναι παρ' ἡμῖν τὸ κύριον ἐπάγγελμα, μόνον ἐκ τῶν πρακτικῶν τοιοῦτων συζητήσεων ἡδύνατο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἐπιχέεται ῥῶς περὶ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ τόπου, ἢν συνήθως ἡ ἀγνοία, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ κακὴ πίστις, οἰκτρῶς παραμορφοῦσιν ἢ δὴ, ἐμποδιζομένης οὕτω πάσης βελτιώσεως.

Ἡ ἡμετέρα χώρα πρὸ 60 ἐτῶν ἦτο χέρσος γῆ καὶ ἐρείπια, ἢ δὴ κατωκλήθη καὶ ἡμερώθη, ἢ δὲ παραγωγή της, καίτοι πόρ-

ρω εἰσέτι ἀπέχουσα ἐκείνης τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν, εἶναι οὐχ ἥττον ἀρκετὴ, ἵνα τρέφῃ καὶ προάγῃ ὁσημέραι τὸν ἐσωτῆς πληθυσμόν. Ἀλλὰ πλησίον τῶν ἀληθειῶν τούτων, εἰσεχώρησε δυστυχῶς καὶ ἡ πλάνη, ὅτι ἔκτακτόν τι ὄλωσ καὶ θαυμάσιον οἰκονομικὸν φαινόμενονον παρουσιάζει ἢ πρόοδος αὕτη, πρὸ τοῦ ὁποίου ὀφείλει ἔκθαμβος νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴν ὁ λοιπὸς κόσμος. Πλάνη, λέγομεν, ἣτις τοσοῦτω μᾶλλον χρήζει ἐξελέγξεως, ὅσῳ ἐπισκοτιζοῦσα αὕτη τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους, διὰ τοῦ αὐτοθαυμασμοῦ, δὲν τὸ ἀφίνει νὰ ἐξετάσῃ καὶ κατανοήσῃ οὐδ' αὐτὰς τὰς κεφλακιδώδεις ἐλλείψεις του, ὧν ἄνευ ἢ πρόοδος του θὰ ἦτον ἀσυγκρίτως μείζων. Εἶναι τῶντι ἀπορον πῶς τινες, λησμονοῦντες τὰς προόδους τοῦ αἰῶνος, τὸ κοινὸν τοῦτο τῆς ἀνθρωπότητος κτῆμα, τὸν ἀτμόν, τὸν ἠλεκτρισμόν, τὰ φῶτα, ἠξίουσαν νὰ βυθίσῃ ἢ ἀναγεννηθεῖσα χῶρα ἡμῶν τὰ βήματα τῆς χελώνης, δι' ὧν εἰς τὸν πολιτισμόν προήχθησαν αἱ ἀπὸ τὰ σκότη τοῦ μεσαιῶνος ἐξεληοῦσαι κοινωνίαι. Πολλοὶ μάλιστα, ἀποβλέποντες εἰς τὸ ὅτι ἐρείπια μόνον ἄφησεν ἀπερχόμενος ὁ βάρβαρος ἡμῶν δορυκτῆτωρ, θεωροῦσι θαῦμα ὅτι ταῦτα δὲν μένουσιν εἰσέτι εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν, ἀλλ' ἀντικατέστησαν δι' οἰκῶν, ἐν ᾧ τὸ αὐτὸ φαινόμενονον τῆς τυχείας ἀνορθώσεως παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ σεισμοῦ, πυρκαϊῶν, καταστροφῶν, οὐδ' εἶναι ἡ χώρα ἡμῶν ἢ μόνη ὑποστῆσα τὰς δηώσεις τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ τὴν πλάνην ταύτην, ἣτις οὐχὶ μόνον παρ' ἡμῖν ἀριθμεῖ τὰ θύματα αὐτῆς, διέλυσε εὐκόλως ὁ Στουάρετ Μίλλ, διὰ τῆς ἀπλουστάτης παρατηρήσεως ὅτι ὀλόκληρος ὁ οἰκονομικὸς κύκλος, ὑπὸ τὰς μᾶλλον εὐνοϊκὰς προὑποθέσεις, δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ κατανάλωσις, ἢτοι καταστροφή τῶν κεφαλαίων καὶ ἀναπαραγωγή αὐτῶν. « Αὕτη, λέγει, ἡ θεραπεύουσα δύναμις τῆς φύσεως, vis medicatrix naturae, ἢ δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν ἐκδηλούντων τὸν ἑαυτῶν θαυμασμόν ἐπὶ τῇ τυχείᾳ ἀνορθώσεως τῶν καταστροφομένων χωρῶν » μόνον ἀποτέλεσμα τῶν καταστροφῶν τούτων εἶναι « προσωρινὴ ἐλάττωσις τῆς εὐζωΐας, διαρκέστερόν τι δὲν δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν » (Principes d'économie politique, t. I, p. 84). Ἡ πρόοδος ἄλλως τε εἶναι ὁ γενικὸς νόμος διὰ

τὰς μὴ ἐν παρακμῇ χώρας, καὶ τὴν ἀπόδειξιν εὐρίσκωμεν συγκρίνοντες τὴν σημερινὴν πρὸς τὴν πρὸ ἐξηκονταετίας κατάστασιν τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἔχομεν μάλιστα καὶ τὸ μέσον τῆς συγκρίσεως πρόχειρον ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἅτινα ἔκτοτε γενικῶς μὲν ἐτριπλάσιασθησαν, ἐν τισὶ δὲ χώραις καὶ ἐπενταπλασιασθησαν, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ζῶντα μικρὸν προβάλλουσι πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ τρόπαια τῶν συσσωρευθέντων κεφαλαιῶν, οἱ σιδηρόδρομοι, αἱ διώρυγες, οἱ λιμένες. Ἐπειτα μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ παραγωγὴ εἰς γῆν παρθένον, ὡς ἡ ἡμετέρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξικνεῖται εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον τῆς ἀκαθάρτου προσόδου, συντρεχούσης ὑπὲρ τοῦ γεωργοῦ καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν γονιμωτέρων γαιῶν, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου βίος λιτός καὶ ἐργασία σύντονος ὑπεστήριξαν τὴν ἀποταμίευσιν, ἣτις πάλιν ἐγένετο τότε μόνον ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς, καθόσον ἦτον εἰσέτι ἄγνωστος εἰς τὰ ἐγγύρια κεφάλαια ἡ ὁδὸς τῶν χρηματιστηρίων καὶ χρεωγράφων.

Εἰσήλωμεν εἰς λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν τῶν ἐπιτελεσθεισῶν παρ' ἡμῖν προόδων, καθόσον οὐδόλως ἄπορον τὴν τιμὴν τούτων νὰ ἀντιποιηθῇ αὐτῇ τῇ τοκογλυφίᾳ, ἀφοῦ τὰ κεφάλαια συνηύξησαν καὶ συνέζησαν ὀπωσδήποτε μετὰ τῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως θὰ ἠδύνατο, φρονοῦμεν, ἄριστα καὶ ὁ πρῶτος τυχὸν δεσμοφύλαξ νὰ ἀξιοῖ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰσελθόντων ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ δεσμοφύλων, διότι ὑπ' αὐτὸν ἤδη ἠνδρώθησαν, λησμονῶν ὅτι ἡ φυλακὴ τοῦ εἶναι ἡ ἀφορμὴ μόνον τῆς ἐλαττωματικῆς ἀναπτύξεώς των, καὶ οὐχὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς. Καὶ ἀκριβῶς δεσμοφύλακος ἔργον, καὶ οὐδὲν πλέον, ἐξετέλεσεν ἀπέναντι τῆς παραγωγῆς τὸ κεφάλαιον, καθ' ὅσον ἐχορηγεῖτο ὑπὸ τοκογλυφικοῦ ὄρου, ἡ δὲ τοκογλυφία εὐθύνεται παρ' ἡμῖν δι' ὅ,τι ἠμπόδισε νὰ γίνῃ, χωρὶς νὰ δύναται νὰ διεκδικήσῃ ἐκεῖνο, ὕπερ ἐγένετο. Χώρα ἔρημος, ἀσφάλεια κλονιζομένη, σπάνις κεφαλαιῶν, ὅλα ταῦτα ἀπετέλεσαν περιέχον ἐξόχως εὐνοϊκὸν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ὀλεθρίου τούτου παρκαίτου, ἀληθοῦς μάστιγος τῆς παραγωγῆς, ἣν κατήγγειλε καὶ ἐστιγμάτισεν ἡ συνειδησις πάντων τῶν λαῶν

καὶ πασῶν τῶν ἐποχῶν. Ἀλλ' ἡ τοκογλυφία εὔρε παρ' ἡμῖν παράδοξον στήριγμα εἰς τὴν ιδέαν, ὅτι μόνον διὰ τῆς περὶ τὸν ἐκτοκισμόν ἐλευθερίας θὰ προσελεύσωμεν ξένα κεφάλαια πρὸς καταγωνισμόν τῆς, ὡσπερὶ μὴ ἦρκουν οἱ ἐγγύριοι καὶ ἐπρόκειτο νὰ προσελεύσωμεν καὶ ξένους τοκογλύφους, ἐν ᾧ ἄριστα ἠδύνατο νὰ ὀρισθῇ μέτρον τόλου, διπλάσιον ἔστω τοῦ παρ' ἄλλοις λαοῖς κοινοῦ ἐπιτοκίου, ὥστε νὰ ἀφήσωμεν τὰς θύρας ἡμῶν ὀρθανοίκοις εἰς ὅλους τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἐπωφελεῖ τοποθέτησιν τῶν κεφαλαίων των ξένους, καὶ συγχρόνως νὰ ἐγείρωμεν φραγμὸν εἰς τὰς ἀκρατήτους τῶν τοκογλύφων ὀρμῆς. Καὶ διήρχοντο οὕτω τὰ ἔτη καὶ αἱ δεκαετηρίδες, χρόνοι μικρυρίου διὰ τὸν ἡμέτερον γεωργόν, παλαιόντα διηνεκῶς κατὰ τῶν μεγίστων ἐμποδίων, τὰ ὅποια ἡ ἔρημος χώρα ἐπαρουσίαζε, κατὰ τοῦ ἀγεφυρώτου τῶν χειμάρρων, κατὰ τῶν θηρίων τῶν δρυμῶν, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τοῦ Μεγαθηρίου τῆς τοκογλυφίας. Ἡ ἐξιστόρησις τῆς δημιουργικῆς τρύτης περιόδου τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος θὰ ἐνεῖχε πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, καὶ θὰ ἔφερεν εἰς φῶς χαρακτῆρας καὶ τύπους ἀξίους μελέτης διὰ πάντα κοινωλιόλογον, συγχρόνως δὲ θὰ ἀπεδείκνυσεν, ὅτι οἱ ἀληθεῖς σωτήρες τοῦ τόπου, μετὰ τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, ὑπῆρξαν οἱ τὰ ἦδη προσοδοφόρα κτήματα μορφώσαντες, καὶ ἰδίως οἱ τὴν πρώτην ὠθησιν δώσαντες ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ εἰς τὴν σταφυδεμψύτευσιν. Ἡς ἄνευ θὰ εἴμεθα εἰσέτι ἄθροισμα ταπεινῶν ζευγηλατῶν καὶ ἡμιαγρίων ποιμένων. Καὶ ὅμως οἱ ἄνδρες οὗτοι ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσι ἐν ἀσημότητι, τοῦλάχιστον ἡ πολιτεία οὐδέποτε ἀνεζήτησεν αὐτούς, οὔτε τοὺς διέκρινε τοῦ κοινοῦ σωροῦ, ὡς ἐν ἄλλαις πεπολιτισμέναις χώραις συμβαίνει.

Ἡ παρέκθασις αὕτη ἐγένετο, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἐνωτικὸν σημεῖον τῆς πρώτης ἡμῶν κοινωνικῆς καταστάσεως μετὰ τῆς ἐνεστώσης. Τὰ προσεζάρχοντα γνωρίσματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ἔρωσις τῆς ἐργασίας, βίος λιτός, εὐθηνία τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Ἦδη οἱ ὄροι ἀνεστράφησαν, ἔχομεν μέγαρον, ἔχομεν παραδείσους, ἡ δ' εὐζωία ἠνοιξεν ἡμῖν περιπαθῶς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀλλὰ τοῦ ἀγλαομόρφου τούτου κοινωνικοῦ δένδρου ἄόρατος σκώληξ νέμεται τὸ στέλεχος, δεινὸν ἀληθῶς νόσημα,

ἐξωτερικευόμενον διὰ τῶν κακοήθων ἐξανθήσεων τοῦ ἐγκλήμα-
τος καὶ τῆς αὐτοκτονίας. Εἶναι ἄρα γε ταῦτα πάντα ἀναπό-
φευκτα ἐπακόλουθα τῆς οικονομικῆς προόδου τῆς χώρας; Ἐγένε-
το ἡ πρόοδος αὕτη ὁμαλῶς; Τὸ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα βλέπο-
μεν ἄλλατα, οὔτε δύναται νὰ ὀνομασθῆ ἄλλως ἢ ἀπότομος
μετάθεσις ἀπὸ τῆς νηπιώδους καταστάσεως εἰς τὰς ἕξεις τῶν
γεραιῶν κοινωνιῶν. Ἀναζητῶν δέ τις τὰ αἷτια τῆς νοσηρᾶς
ταύτης καταστάσεως, δὲν θὰ δυσκολευθῆ νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τοῦ
μικροβίου τῆς τοκογλυφίας, ὡς πορρωτέρω μὲν, ἀλλὰ κυρίας
ἀφορμῆς. Τῷ ὄντι ὄργανισμός τις λειτουργεῖ φυσιολογικῶς ἐνόσφ
οὐδεμίαν νοσηρὰ ἀφορμὴ διατρεῖ τὴν κυκλοφορίαν· ἀλλὰ
τὴν οικονομικὴν κυκλοφορίαν ἀλλοιοῦναι οὐσιωδῶς πᾶν ὅ,τι πη-
ραδιάζει τοὺς οικονομικοὺς νόμους, καθ' οὓς δέον νὰ ἐνεργῆται
ἡ τοῦ πλούτου διανομή, ἅτε κατεργαζόμενον ποῦ μὲν ὑπερ-
τροφίας, ποῦ δὲ ἀτροφίας. Ἄν ἤδη ἐξετάσωμεν τὴν τοκογλυ-
φίαν, ἐν τῇ καθόλου κοινωνικῇ οἰκονομίᾳ, θέλομεν εὐκόλως παρα-
τηρήσει, ὅτι δι' αὐτῆς εἰσάγεται ὁ ἰὸς ἀδικιωτάτης τοῦ πλούτου
διανομῆς. Ὁ παραγωγὸς ὑπεδουλώθη δουλείαν φοβερὰν πρὸς τὸ
κεφάλαιον, διὰ τῆς παρεχομένης ἐλευθερίας περὶ τὸν στραγγα-
λισμὸν τοῦ ἐν ἀνάγκῃ διατελοῦντος. Πῶς ἄλλως θέλετε νὰ
ὀνομάσωμεν τὸ 25, τὸ 50, τὸ 100 τοῦ τόκου ἐπὶ τοῖς ἑκα-
τόν; Ἡ ἐργασία λοιπὸν ἐξηυτελίσθη, σχεδὸν ἐγένετο ὄνειδος,
δι' ὃ ἕκαστος ἤρχισε νὰ σκέπτηται μᾶλλον πῶς νὰ ζήσῃ ἐκ τῆς
ἐργασίας τοῦ ἄλλου ἢ τῆς ἰδικῆς του. Τί θέλετε νὰ πράξῃ,
ὅταν βλέπῃ τὸ προϊόν τῆς ἐργασίας του μεταγγιζόμενον τε-
χνηέντως εἰς ἀλλότρια βαλάντια, ἐκυτὸν δὲ ἐν διηνεκεῖ δυστυ-
χία; Ἄφ' ἑτέρου ἡ ταχέια εἰς τὸν πλοῦτον ἀνύψωσις γεννᾷ
τὸν πόθον ἐπίσης ταχείας διακρίσεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὁ προ-
χειρότερος δὲ πρὸς τοῦτο τρόπος, ἦτοι ὁ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ
πλούτου, ὁ τῆς πολυτελείας, τίθεται ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν, καὶ
δὲν ἀργεῖ νὰ συμπαρασύρῃ καὶ τοὺς πολλοὺς, καθόσον τὸ κοι-
νωνικὸν τοῦτο νόσημα εἶναι, ὡς γνωστὸν, τὰ μάλιστα μολυ-
σματικόν. Τὸν τελευταῖον κτύπον τῆς ἐξαρθρώσεως τῆς κοινω-
νίας ἡμῶν ἔφευρεν ἡ κυβεία, κατεργαζομένη οὐχὶ πλέον τα-
χείας, ἀλλὰ στιγμιαίας μεταθέσεις περιουσιῶν, καὶ εὐκόλως

μεταφυτευθεῖσα παρ' ἡμῶν, διὰ τὸν πόθον τοῦ ἐκτάκτου προσ-
πορισμοῦ εἰσοδήματος πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὁσημέραι ἀξια-
νομένων ἀναγκῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἀνέλπιστος ἐπίκουρος ἐπῆλθε τῇ ἡμε-
τέρᾳ παραγωγῇ, οὐσῆ κυρίως σταφιδαμπελικῇ, ἡ ἐν Γαλλίᾳ
φυλλοξήρα, ἐπενεγοῦσα, ἐπὶ μίαν ἤδη δεκαπενταετίαν, ζήτη-
σιν τῶν ἡμετέρων σταφίδων καὶ οἴνων, μέχρι σχεδὸν διπλα-
σιασμοῦ τῶν τέως τιμῶν αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἴσχυσε νὰ
κατευνάσῃ τὴν τοκογλυφίαν. Γενικώτερον δέ, ἐξέλιπε μὲν ἡ
ληστεία πρὸ πολλοῦ ἤδη, ἐσηματίσθησαν μεγάλαι περιουσίαι,
ἤλθον ἄλλαι ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μεγαλείτεροι, κατέπεσεν ὁ τό-
κος ἐν Εὐρώπῃ μέχρι σχεδὸν ἐκμηδενισμοῦ, καὶ ὅμως μάλιστα
εἰσέτι ἀναμένομεν ὅσα πρὸ δεκαετηρίδων μᾶς ὑπέσχοντο οἱ ὀπα-
δοὶ τῆς ἀπολύτου περὶ τὸν ἐκτοκισμὸν ἐλευθερίας. Μὴ μᾶς ἀν-
τιτάξωσιν, ὅτι ἡ ἀφορμὴ ἔγκειται εἰς τὴν κακὴν πίστιν τῶν
δανειζομένων, βοηθουμένων ὑπὸ πλημμελοῦς συστήματος ἐκ-
τελέσεως ἀναγκαστικῆς, διότι θὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν τότε εἰς
ποῖον μέρος τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχουσιν αἱ δικονομικαὶ ἐγγυή-
σεις, ἡ ἐλλείπουσα δύστροποι ὀφειλέται. Ἡ μεμψιμοιρία αὕτη
ἐκφέρεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀπὸ ἐκείνου, οἵτινες ἐν τῷ μέσῳ
τοῦ κακοπίστου τούτου λαοῦ ἔπαθον τὸ δαινὸν πάθημα τοῦ νὰ
γίνωσι πλούσιοι ἐν βραχεῖ. Ἀναζητοῦσι δικαιολογίαν τοῦ πλεο-
νεκτικοῦ των συστήματος ἐν τῷ κινδύνῳ, ὃν δῆθεν διατρέχουσι,
καὶ ἐνταυτῷ ἐργάζονται ὅπως ἀπομακρύνωσι πάντα ἐνδεχόμε-
νον συναγωνισμὸν, ἀπελπίζοντες τὰ μὲ μετριωτέρως ἀξιώσεις
κεφάλαια. Ἄλλ' αὕτη καὶ μόνη ἡ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πρόο-
δος, ἐργασθείσης ἐν ἀληθῶς ἡμιβαρβάρῳ ἐποχῇ μεθ' ὅλων τῶν
παραγωγικῶν τάξεων καὶ ἰδίως μετὰ τοῦ γεωργικοῦ πληθυ-
σμοῦ. αὕτη λέγω καὶ μόνη ἀρκεῖ νὰ ἐξελέγξῃ τὸ ἀνυπόστατον
τῆς τοιαύτης μομφῆς, καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ κεφάλαια, ὅσα
ὑπ' οἰονδήποτε τύπον ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔλθωσιν εἰς ἀρωγὴν τῆς
ἡμετέρας παραγωγῆς, ἐπὶ βεβαίᾳ αὐτῶν καὶ ἐπωφελεστάτῃ
τοποθετήσῃ.

Ἐν τούτοις διαστολὴ τις εἶναι ἀναγκασία ἐπὶ τοῦ προκαιμέ-
νου, καὶ εἰς τὴν διαστολὴν ταύτην φρονοῦμεν, ὅτι εὐρίσκεται τοῦ

ζητήματος ὁ κόμβος. Ἄλλα δηλαδὴ εἶναι τὰ μέσα, τὰ συντείνοντα πρὸς ἐκπεσμόν τοῦ τόκου, καὶ ἄλλα τὰ πολεμοῦντα τὴν τοκογλυφίαν· ἢ μᾶλλον πρὸς καταπολέμησιν τῆς τελευταίας εἶναι ἀνάγκη, πρὸς τοῖς κοινοῖς, καὶ εἰδικοῦ τινος ὄπλου, τὸ δὲ ὄπλον τοῦτο οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ὁ ποινικὸς νόμος. Οἱ ἄριστοι τραπεζικοὶ συνδυασμοί, τὰ τελειότερα τῆς ἀλληλοβοηθείας συστήματα, ἢ προσφωρτέρη νομοθεσία, οὐδέποτε οὐδαμοῦ ἤρκεσαν, ἵνα καταστρέψωσι τὴν τοκογλυφίαν. Πάντα ταῦτα τὰ μέσα τὴν ἐλαττοῦσιν ἀναντιρρήτως, τὴν ἀπομακρύνουσιν ἀπὸ τοῦ κέντρου, εἶναι τόσαι δᾶδες, διαχέουσιν τὸ φῶς τῆς πίστεως, πρὸ τοῦ ὁποῦ ἢ τοκογλυφία φυγαδεύεται, ἀλλὰ ποία ἐστὶ φωτός, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῆ ἰσχυρά, ἐξικνεῖται μέχρι τῶν ἄκρων τοῦ ὀρίζοντος; Εἰς τὰ σκιερὰ ταῦτα μέρη καταφεύγουσα ἐνεδρεῖ ἢ τοκογλυφία, ἐκεῖ συλλαμβάνει τὰ θύματα αὐτῆς. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἀφ' ἑτέρου καὶ αἱ πολιτεῖαι ἐσκέφθησαν ὅτι, ἀφοῦ δὲν φθάνει τὸ φῶς τῆς πίστεως, δεόν νὰ φθάσῃ ὁ ρόβος τῆς τιμωρίας. Δὲν πρόκειται πλέον περὶ συναλλαγῆς, ἀλλὰ περὶ ἀδικήματος, ἢ ποινὴ λοιπὸν ἔστω καὶ ἐπὶ τοκογλυφίας τὸ ἔσχατον μέσον, ὅπως καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου. Αἱ πολιτεῖαι συντηροῦσιν ἐκπαιδευτήρια, ἐκκλησίαν, ἀστυνομίαν εἰς δικαιοδωγίαν τοῦ λαοῦ καὶ πρόληψιν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλὰ θὰ ἦσαν μωραὶ, ἂν ἀνεπαύοντο εἰς ταῦτα καὶ μόνον, λησμονοῦσαι τὴν δραστηωτέραν ἐκ τοῦ ποινικοῦ νόμου βοήθειαν. Διατί ἐπὶ τοκογλυφίας νὰ ἐπαναπαυθῶσιν εἰς μόνον τὰ προληπτικὰ μέσα; Καὶ δὲν ἀνεπαύθησαν τρώντι, ἀλλὰ προσέφυγον εἰς αὐτήν. Ἡ Γερμανία εἶναι, ὡς γνωστόν, ἢ κατ' ἐξοχὴν χώρα τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, ἢτοι τῆς μακρότερον πάσης ἄλλης διαχεούσης τὰς ἑαυτῆς ἀκτῖνας, καὶ ὁμως ἐν τῷ δουκάτῳ τῆς Βάδης προσέφυγον τελευταῖον ἐν ἔτει 1880 εἰς τὸν ποινικὸν νόμον, ὡς ἐγένετο πρότερον ἐν ταῖς ἄλλαις γερμανικαῖς χώραις, καθὼς καὶ ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Αὐστρίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ. Ταῦτα πάντα ὄφειλον νὰ πείσωσι, φρονοῦμεν, τοὺς συντάκτας τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ἡμετέρου ἀστυκοῦ κώδικος, ὅτι ἐπέστη ἢ ὥρα, ἵνα μνηθῶμεν τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, κάλλιον ἀργὰ παρὰ ποτέ. Ἄν ὑπάρχῃ εἰδικὸς τις λόγος παρ' ἡμῖν, οὗτος συνηγορεῖ

πλέον ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ χώρᾳ ὑπὲρ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ τόκου, οὐχὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, καὶ ὁ λόγος οὗτος ἐγκτεται εἰς τὸ ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ σκιερὸν μέρος, οὐτινος ἄνωθι ἐμνήσθημεν, εἶναι μεγαλείτερον ἢ ἄλλοθι, ἐπομένως εὐρύτερος ὁ τῆς τοκογλυφίας κύκλος, ἄτε μὴ ὑφισταμένω ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ ἀρκετῶν πιστωτικῶν καταστημάτων.

Ἐπιστον δὲ κοινωνικὸν συμφέρον ἐπιβάλλει, πολὺ πλέον σήμερον ἢ χθές, τὴν μέριμναν πρὸς καταπολέμησιν τῆς τοκογλυφίας. Οἱ ὄροι, ὑφ' οὓς παραγωγή καὶ τοκογλυφία συνεβίωσαν ὅπως δῆποτε μέχρι τοῦδε, ἠλλαιώθησαν ἀπὸ τινος χρόνου οὐσιωδῶς, εἰσοδήματα δέ, ἀφ' ὧν τὸ κεφάλαιον θὰ λαμβάνῃ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος, δὲν θὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὸ ἐξῆς τῷ παραγωγῷ, ὡς πρότερον, ὅτε συνέτρεχεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ μὲν λιτότης βίου καὶ εὐθηνία τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, τὸ δὲ ἢ ἐκ τῶν γονιμωτέρων γαιῶν μεγάλη ἀκαθάριστος πρόοδος. Προσθέσωμεν ἤδη καὶ ἄλλον τινὰ κοινωνικόν, σπουδαίως αὐξήσαντα τὰς ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἀξιώσεις του, τὸν δημόσιον ἔγωγον θησαυρόν, καὶ θέλωμεν πλέον πεισθῆ ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἐπιβάλλουσα, ἵνα ἡ μερὶς τοῦ παραγωγῷ αὐξήσῃ, περιοριζομένης εἰς τὰ λογικὰ αὐτῆς ὄρια τῆς μερίδος τοῦ κεφαλαίου οὐχοῦ, ἐπὶ ποινῇ τοῦ νὰ ἀνακοπῇ πᾶσα προσαύξησης τῆς παραγωγῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἢ ὑφισταμένη νὰ ἀτονίσῃ. Οἱ ἀπογοητευμένοι δηλαδὴ παραγωγοὶ θὰ πυκνώσωσιν εἰς τὸ μέλλον, πλειότερον ἢ ἤδη, τῶν θειθηρῶν τὰς φάλαγγας, ἢ, ἂν ἔχωσι μικρὰ κεφάλαια, θὰ ἐπιδοθῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μόνον ἔργον — ἂν δύναται νὰ ὀνομασθῇ τοιοῦτο — τὸ παρέχον ἐλπίδα οικονομικοῦ προεπιβασμοῦ, τὴν τοκογλυφίαν. Ἄλλ' αἱ ἀργαὶ αὐταὶ γαστέρες θὰ ἐννοήσωσι τότε, ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνη ἢ καλὴ ὄρεξις πρὸς πληρωσίν των, καὶ ὅτι ἐξήνεγκε μεγάλην οικονομικὴν ἀλήθειαν ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, εἰπὼν «ὁ δὲ μὴ ἐργαζόμενος μηδ' ἐσθιέτω».

Συμπεραίνοντες λέγομεν, ὅτι ἐν ἐκάστη χώρῃ καὶ ἐν ἐκάστη ἐποχῇ ὑπάρχουσι γενικώτεροί τινες λόγοι, οἵτινες προσδιορίζουσι τὸ μέτρον τοῦ τόκου, ἐπομένως ἄλλο εἶναι τὸ ἐρώτημα διατί ὁ τόκος εἶναι παρ' ἡμῖν ὑψηλός, καὶ ἄλλο διατί ὑπάρχει

τοκογλυφία, ἤτοι πλεονεκτικὴ ὑπερπήδησις καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγχορίου μέτρου τοῦ τόκου. Αἱ προκείμεναι σκέψεις ἡμῶν δὲν ἀπεδείξαμεν, φρονοῦμεν, δι' αὐτῶν ὅτι ἔχομεν τοκογλυφίαν διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι τὴν θέλομεν, διότι ἡ νομοθεσία τοῦ τόπου τὴν εὐνοεῖ. Τὴν καταπλεονέκτησιν δηλαδὴ τοῦ πλησίον δι' αἰσχροκερδοῦς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῆς κοινῆς ἀμοιβῆς τῶν κεφαλαίων, τὴν καταδυναστευσιν τοῦ ἀσθενεστέρου, ὅ,τι ἐνὶ λόγῳ ἐν τῷ λοιπῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ ἡ δικαιοσύνη στιγματίζει καὶ τιμωρεῖ, ἐνταῦθα περιβάλλει μὲ τοῦ δεικασμένου τὴν δύναμιν. Οὐδόλως λοιπὸν ἀπορον, ἂν ἡ τοκογλυφία κρατῶνται καὶ ὑψαύχην ἐπιδεικνύει τὰ ἀνόσια κέρδη τῆς. Τὸ παράδοξον μόνον εἶναι, τί παθόντες ἐπιμένομεν εἰς τὴν σκολιὰν αὐτὴν ὁδόν, ἐνῶ παραπλεύρως ἐκτείνεται ἡ μεγαλοπρεπῆς λεωφόρος, ἐν ἣ τελεῖται ἡ σταδιοδρομία τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, ἐλευθέρων ἀπὸ τὰς πέδας τῆς τοκογλυφίας· οὔτε εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν, ὅτι τὴν μόνην θεραπείαν διορῶμεν ἐν ταχίστῃ νομοθετικῇ προνοίᾳ πρὸς προσδιορισμὸν ἀνωτάτου ὅρου τοῦ ἐκ συμβάσεως τόκου.

Α. ΘΕΟΔΩΡΙΑΔΗΣ.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΙ

Ὡς μετανάσται θεωροῦνται ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐγκαταλείποντες τὴν πατριὸν γῆν, μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλην χώραν, εἴτε μὲ τὴν πρόθεσιν τῆς ἐπανόδου, εἴτε καὶ ἄνευ ταύτης, εἴτε πρὸς ἐξεύρεσιν ἐργασίας, εἴτε πρὸς τοποθέτησιν κεφαλαίων, ἢ καὶ πρὸς ἄλλους σκοπούς. Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ σύγχυσις μεταξὺ μετναστῶν καὶ ἀποικιστῶν, σφάλμα εἰς ὃ πολλοὶ τῶν οἰκονομολόγων ὑπέπεσαν. Οἱ μετανάσται—πρόκειται δ' ἐνταῦθα περὶ ἐλευθέρων μετναστεύσεων—ἐγκαταλείπουσι τὴν χώραν τῶν καὶ ἐγκαθίστανται εἰς νέαν, συγκεκροτημένην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀναμειγνυόμενοι μετὰ τῶν λοιπῶν τοπικῶν στοιχείων καὶ ἐξα-

φανιζόμενοι ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ πληθυσμοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως ἢ διαίρέσεως. Οἱ ἀποικιστὰὶ ἐκλέγουσιν ἀπ' ἐναντίας νέας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χώρας, ἀτελῶς ἀκόμη συγκεκροτημένας, καὶ ἐγκαθίστανται ἐν αὐταῖς, ζητοῦντες τὴν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, οὕτως εἰπεῖν, ἀναπαράστασιν τῆς πρώτης πατρίδος; τῆς καὶ μητρὸς καλουμένης, μὲ τὴν ἰδέαν τῆς μακρᾶς ἢ καὶ ποτε διαρκοῦς διαμονῆς ἐν ταύταις.

Ἐν γένει αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν γενόμεναι μετναστεύσεις ἔχουσιν ὡς αἴτιον λόγους οἰκονομικούς, πολιτικούς καὶ θρησκευτικούς, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσι προέρχονται εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατούσης παρὰ τινι χώρῃ πενίας, εἴτε ἕνεκεν τῆς σημαντικῶς, διὰ τῆς παρελεύσεως τῶν ἐτῶν, ἐπερχομένης αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ἢ καὶ πολλακίς ἕνεκεν θρησκευτικῶν ἢ καὶ κυβερνητικῶν ἐν τινι χώρῃ καταδιώξεων. Εἰς πάσας ὁμοίως τὰς περιπτώσεις διὰ τῶν μετναστεύσεων ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατικῶν βραχιόνων καὶ συνεπῶς τῶν κεφαλαίων ἐν τῇ μητρὶ πατρίδι, διὸ καὶ τινες οἰκονομολόγοι (1) ὀρίζουσι τὴν μετναστευσιν ὡς «*ἐξαγωγὴν ἐργασίας καὶ κεφαλαίων*». Οἱ δ' ἀποικισμοὶ προαπορροαίζονται παρὰ τῶν κυβερνήσεων, ἕνεκεν διαφορῶν ἠθικῶν, κυρίως ἐκπολιτιστικῶν, καὶ βιομηχανικῶν, στρατηγικῶν, ἢ ἐμπορικῶν λόγων, δι' αὐτῶν δὲ νέα ζωὴ καὶ νέος πλοῦτος ἀνοίγεται εἰς τὴν μητέρα πατρίδα.

Ὁ Ἀγγλο-Σαξωνικὸς λαὸς εἶναι γνωστὸς ἄχρι τοῦδε διὰ τὰς μετναστευτικὰς του ὁρέξεις. Τοῦναντίον ἡ Λατινικὴ καλουμένη φυλὴ διακρίνεται διὰ τὰς πρὸς τὴν πατριὸν γῆν προτιμήσεις τῆς. Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον αἰῶνα αἱ μετναστεύσεις ἐπολλαπλασιάσθησαν ἐξ ὅσων μανθάνομεν ἐκ τῆς στατιστικῆς. Ἐν τῇ «*Ἀποικιακῇ Ἐπιθεωρήσει*» εὐρίσκομεν, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1815 ἄχρι σήμερον ἐπεβιβάσθησαν ἐξ ἀγγλικῶν λιμένων, ἐπὶ διαφόρων ἀτμοπλοίων, πρὸς μετναστευσιν πλέον τῶν 8,500,000 ἀνθρώπων, ἐξ ὧν τὰ ἑπτὰ καὶ πλέον ἑκατομμύρια ἦσαν Ἀγγλοὶ, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Γερμανοὶ (2). Ἡ ταχίστη οἰκονομικὴ ἀνίπτυξις τοῦ Νέου Κόσμου,

(1) Ἴδε Molinari: L'Emigration.

(2) Κατὰ τὸν Roscher ἀπὸ τοῦ 1815 ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία
ΕΤΟΣ 12—ΦΥΛ. 141—ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1888

αί εύκολία αΐτινες παρέχονται ἐκεῖ πρὸς τοὺς κεκτημένους εἰδικότητά τινα μετανάστας, ὅπως ὅσον τάχιον ἀπολαύσωσι καὶ ποιήσωσι χρῆσιν τοῦ δικαίωματος τῆς ἰθαγενείας, ἢ διὰ μικρῶν χρηματικῶν μέσων εύχερῆς ἐξαγορὰ ὠρισμένου μέρους γῆς (250 φρ. διὰ 40 περίπου στρέμματα), ἔτι δὲ καὶ αἱ μέγισται πρόοδοι τῆς θαλασσοπλοΐας συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπὶ τοσοῦτον βαθμὴν μεταναστευτικὴν τῶν νεωτέρων χρόνων ἔντασιν. Μόνοι αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖται, κατὰ τοὺς σχετικούς ὑπολογισμούς, ἀπερρόφησαν τὰ $\frac{78}{100}$ τῶν μεταναστευτῶν, ἡ δὲ Αὐστραλία τὰ $\frac{20}{100}$ περίπου (1).

Παρ' ἡμῖν λόγοι πρὸς μετανάστευσιν δὲν ὑπῆρχον ἄχρι τοῦδε. Ἡ Ἑλλάς πολὺ ἀπέχει ἀκόμη τοῦ νὰ ᾖ πυκνῶς κατοικημένη. Παρ' ἡμῖν ἡ ὅλική ἔκτασις τοῦ ἐδάφους ἀνέρχεται εἰς 65,000 περίπου τετραγωνικῶν χιλιομέτρων. ὁ δὲ πληθυσμὸς δὲν ὑπερέβη ἀκόμη τὰ 2,500,000 κατοίκων, ὥστε οὔτε τεσσαράκοντα ψυχαὶ δὲν ἀναλογοῦσι καθ' ἕκαστον τετραγωνικὸν χιλιόμετρον, ἐνῶ ἐν Βελγίῳ ἡ ἀναλογία αὕτη πλησιάζει τὰς 200 ψυχάς, ἐν Ὁλλανδίᾳ τὰς 130, ἐν Ἀγγλίᾳ 110, Ἰταλίᾳ 102, Γερμανίᾳ 86 καὶ Γαλλίᾳ 72. Ἐκτὸς τούτου παρ' ἡμῖν αἱ γαῖαι μένουσιν ἀκόμη ἀνεκμετάλλευτοι, ἔν τε τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ ὑπ' αὐτήν, λόγοι δὲ κυβερνητικῶν ἢ θρησκευτικῶν καταδιωγ-

ἀπώλεσε διὰ τῶν μεταναστεύσεων 2,500,000 καὶ κατ' ἐλάχιστον ὄρον κεφάλαια ὑπερβαίνοντα τὰ 2,000,000,000.

(1) Ὁ ἐν Βασιλευσίνι χρηματίσας γραμματεὺς τῆς Βελγικῆς Πρεσβείας Βαρῶνος Πονθῶζ ἐδημοσίευσε μακρὰν μελέτην ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν μεταναστῶν ἐν Ἀμερικῇ. Ἐκ ταύτης μανθάνομεν ὅτι μεγάλοι ἐμπορικοὶ οἴκοι ἐν Ἀμβούργῳ, Λιβερπούλῃ, Χάρρη, Ἀμβέρσῃ κλπ. ἐκμεταλλεύονται ἐπιμελῶς τὰ τῆς μεταθιβάσεως τῶν μεταναστῶν τούτων ἐξ Εὐρώπης εἰς Ἀμερικὴν. Αἱ τιμαὶ τῶν ναύλων ἐκ Λιβερπούλης διὰ Νέαν Ὑόρκην ἦσαν 32 φρ. ἐξ Ἀμβέρσης 80, ἐκ Χάρρης 90, ἐξ Ἀμβούργου 106. Ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἐν Χάρρη ἐν τῶν μεγάλαις ἀμπολιῶν τῆς Τρανσατλαντικῆς Ἑταιρίας τὴν «Νορμανδία», καὶ περιποητικὸς ὑποπλοίαρχος εἰδείξεν ἡμῖν τὰς προωρισμένους διὰ τοὺς μετανάστας θέσεις, πολὺ κατωτέρας ἐκείνων, αἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς μεταφορὰν τῶν Ἰνδιανῶν ἢ ἄλλων τετραπόδων. Ἡ «Νορμανδία» περιεῖχε χιλίους μεταναστῶν κοιτῶνας!

μῶν δὲν ὑπῆρξαν. Ἐν τούτοις ρεῦμα ἰσχυρὸν μεταναστεύσεων παρετηρήθη πρὸ τινος καὶ παρ' ἡμῖν, ἐκ πολλῶν μερῶν τῆς Πελοποννήσου. Οἱ μετανάσται οὗτοι, ἄνευ κεφαλαίων, μόλις τὰ ἐξόδα τῶν ναύλων ἐξοικονομήσαντες, ἐγκαταλείπουσι τὴν πατρίον καὶ μεταβαίνουνσιν ἀθρόοι εἰς Ἀμερικὴν, εἰς τὴν νομιζομένην ταύτην γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὅπως ἐξασφαλίσωσι πλουσίως τὸ ἑαυτῶν μέλλον. Ἦδη μέγας ἀριθμὸς ἐργατῶν ἐκ τῶν ἀραιῶς κατοικημένων μερῶν μας εὐρίσκεται ἐκεῖ, καὶ περιέρχεται τὰς ὁδοὺς τῆς Νέας Ὑόρκης, τῆς Φιλαδελφείας καὶ ἄλλων μεγάλων ἀμερικανικῶν πόλεων, ἀδυνατῶν νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς μακρυνῆς ταύτης πλουτολογικῆς ἐκδρομῆς. Τὰ χρυσᾶ τῶν φεῦ! ὄνειρα ἐκπληροῦνται. . . διὰ τῶν νησιεῶν, τῆς ἐπαίτειας, τῶν στερήσεων καὶ λοιπῶν δεινοπαθημάτων, ἅτινα ἡ ποιητικὴ φαντασία τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκείναις Ἑλλήνων προξένων δὲν πιστεύομεν νὰ ἐξῆψεν ἐν ταῖς πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον μακρᾶς ἐκθέσεσιν αὐτῶν.

Ἡ κατάστασις τῶν ἐκεῖ ὁμοειθῶν ἡμῶν εἶναι οἰκτρὰ. Ἐνόμισαν οὗτοι ἐν Λακωνίᾳ ὅτι ἅμα πατήσωσι τὸ ἀμερικανικὸν ἔδαφος, ἤρκει νὰ ἀνοίξωσι τὰ θυλάκιά των, ἵνα εἰσρεύσῃ πανταχόθεν εἰς αὐτὰ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη ὅτι καλεῖται οὗτος εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην: gold and silver, ὅπως δυνηθῶσι περιποητικῶς τοῦλάχιστον νὰ τὸν προσκλεσῶσιν! Ἦδη ἡ θέσις των κατέστη εἰς ὑπερβολὴν κρίσιμος. Λιμοκτονοῦντες, ἀναγκάζουσι τοὺς ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι τῆς Ἀμερικῆς προξένους τῆς Ἑλλάδος, νὰ συνιστῶσιν οὗτοι τὴν παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἀποστολὴν τῶν ἀναγκαίων χρηματικῶν ποσῶν, ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ πλανηθέντες καὶ μὴ ὑποκύψωσιν ἐν τῇ ξένη γῆ εἰς τὸ ἀναποφεύκτως μοιραῖον τέλος τῆς ἐλεεινῆς καὶ ἀξιοδακρύτου καταστάσεώς των.

Δὲν γνωρίζομεν τὰς σκέψεις τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐπίσης δὲ ἀγνοοῦμεν ἂν αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἐλλήνων μεταναστῶν ἐντεῦθεν, ἐπραξάν τὸ ἑαυτῶν καθήκον, ποιήσασαι γνωστὰ τὰ ἐκ τῶν προτέρων πα-

σιφανή δεινοπαθήματα, εἰς ἅτινα οἱ μετανάσται οὗτοι ἦτο βέβαιον, ὅτι θὰ ἐξετίθεντο μεταβαίνοντες εἰς Ἀμερικὴν. Ἐκτὸς ὀλίγων ἐφημερίδων, αἵτινες ἤγειρον δικαίαν κραυγὴν κατὰ τοῦ ρεύματος τούτου τῶν μεταναστεύσεων, οὔτε ἡ κυβέρνησις, οὔτε τὰ ὄργανά της κατέβαλον τὴν ἐλαχίστην προσπάθειαν πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ. Ἄλλως τε οὔτε δικαίωμα εἶχον τοιοῦτον, ἀφοῦ νόμοι ἀπαγορευτικοὶ κατὰ τῶν μεταναστεύσεων δὲν ὑπάρχουσι πρὸς ἡμῖν, ἀλλ' οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξωσι, καθὼ ἀσυμβίβαστοι μὲ τὸ διέπον ἡμᾶς πολίτευμα καὶ τὰς καθιερωθείσας διὰ τοῦ Συντάγματος ἐλευθερίας. Ἀφ' ἑτέρου, ὅπου παραπλήσιοι ἀπαγορευτικοὶ νόμοι εἶχον ψηφισθῆ, ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων τούτων δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Ἐπροσπάθησαν ὁμοῦ αἱ κυβερνήσεις τῶν τόπων ἐκείνων νὰ ἐξαλείψωσι τὰ αἷτια, ἅτινα ἐπροκάλλουν τὰς μεταναστεύσεις, καί, διὰ τοῦ ὅσον λογικοῦ τοσοῦτον καὶ προοδευτικοῦ τούτου μέσου, ἐπέτυχον πολὺ περισσότερον τοῦ σκοποῦ των, παρὰ διὰ τῶν ἀπαγορευτικῶν νόμων. Ὅπως δὴποτε ἡ οἰκονομικὴ ἱστορία τῶν ἐθνῶν διδάσκει, ὅτι ἀνέκαθεν ἐλαμβάνοντο παρὰ τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν νόμιμά τινα μέτρα εἰς προστασίαν τῶν μεταναστῶν. Οὕτω γνωστῆς γενομένης τῆς χώρας, πρὸς ἣν ἐπρόκειτο οἱ μετανάσται νὰ μεταβῶσιν, ἡ κυβέρνησις τῆς πατρίδος των καθῆκον ἐθεώρει νὰ ἐρωτήσῃ τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς τῆς πρὸς ἣν οὗτοι ἀπήρχοντο χώρας, ἐὰν θὰ παρείχετο τοῖς μετανάσταις πᾶσα ἀσφάλεια ἅμα τῇ ἀφίξει των καὶ ἐὰν θὰ ἦτο εὐκολος ἡ εὔρεσις ὠρισμένων ἐργασίῶν. Καὶ αἱ τοιαῦται πληροφορίαι ἔθος ὑπάρχει νὰ παρέχωνται προθύμως εἰς τοὺς αἰτοῦντας, καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ προσὰ ἰδιαιτέρα ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς των ψηφίζουσι κατ' ἔτος πολλὰ τῶν ἀμερικανικῶν χωρῶν, τῆς Αὐστραλίας καὶ Ζηλανδίας συμπεριλαμβανομένων, ἐπὶ τῶ σκοπῷ προσελκύσεως μεταναστῶν. Ἐν Φιλαδέλφειᾳ μάλιστα ὑπάρχει ἐταιρία, συστηθεῖσα κατὰ τὸ 1781, ἥς ὁ φιλανθρωπικὸς σκοπὸς συνίσταται εἰς τὴν κατὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν μεταναστῶν περίθαλψιν καὶ προστασίαν ἐναντίον τῶν ποικίλων δολιοτήτων, εἰς ἃς οὗτοι θὰ ὑπέπιπτον πιθανῶς κατὰ τὴν ἔρευναν πρὸς ἐξεύρεσιν κερδοφόρου καὶ καλῆς ἐργασίας.

Παρ' ἡμῖν οὐδὲν τούτων ἐγένετο, καὶ διὰ τοῦτο αἱ τόσαι ἑκατοντάδες τῶν ὁμοειθῶν, ἀπονενοημένως ἐνεργήσασαι καὶ οὐδὲν ἐμπόδιον, οὐδεμίαν βοήθειαν πρὸς τοῦτο εὐροῦσαι παρὰ τῶν ἀρμοδίων, μετέβησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατατρύχονται ἤδη, ἐπαιτοῦσι καὶ φόβος ὑπάρχει, ὅτι καὶ τὰ κῶλα αὐτῶν θὰ ἀφῆσσι συντόμως παρὰ τὸν Μισσισιππὴν, ἐὰν μὴ ἀποφασίσῃ ἡ κυβέρνησις νὰ ζητήσῃ τὰς ἀναγκαίας πιστώσεις πρὸς ἐπάνοδον καὶ διάσωσιν τῶν δυστυχῶν τούτων. Ἡ ἐν Ἀμερικῇ ἐξεύρεσις τύχης παρὰ τῶν ἐλλήνων μεταναστῶν δὲν δύναται παρὰ νὰ ᾖ δυσεπίτευκτος, λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἐργατικῶν γνώσεων καὶ τῶν τεχνικῶν καὶ χρηματικῶν μέσων, ἅτινα διαθέτουσι σήμερον οἱ ἡμέτεροι ἐργάται. Ἄλλως αἱ ἔξεις καὶ τὰ ἦθη τοῦ Ἑλλήνου ἐργάτου δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ μεταβληθῶσιν ἐκ τοῦ προχείρου καὶ νὰ ἀφομοιωθῶσι πρὸς τὰ τῶν ἐγγυρῶν, ἢ τῶν ἐξ Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας μεταβαίνόντων ἐκεῖ πρὸς ἐξεύρεσιν ἐργασίας καὶ ἐπιτυχῶς ἐκπληρούντων τὸν σκοπὸν των. Καὶ εἶναι μὲν εὐκόλον νὰ παραδεχθῆ τις, ὅτι αἱ μετὰ μέτρου γενόμεναι μεταναστεύσεις, ὅσας οἱ ἐργάται ἔχουσι προκαταρκτικὰς τινὰς γνώσεις καὶ ὑπάρχει ἐλπίς ὅτι θὰ κατορθώσωσι νὰ τὰς τελειοποιήσωσιν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν ᾗ σκοποῦσι νὰ διατρίψωσιν ἐπὶ τινὰ χρόνον, δύναται νὰ μορφώσωσι τοὺς μετανάστὰς καὶ ἀναπτύξωσι τὴν διάδοσιν τῶν ἐργατικῶν καὶ τεχνικῶν ἢ ἄλλων γνώσεων, συνεχῆς μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν καθιστώσαι ἐκπολιτιστικὸν ρεῦμα, ὀδηγοῦν ἀσφαλῶς πρὸς τὰς μεγάλας κοινωνικὰς προόδους (1), ἀλλὰ διὰ τὸν Ἑλληνα μετανάστην, ὑπ' οὗς ὄρους δικτελεῖ ἡ περιορισμένη ἐτι ἀπὸ διαφόρων λόγων ἐργατικὴ δύναμις του, δὲν ἔφθασεν εἰσέτι ἡ ἐποχὴ τῆς δυνατῆς πραγματοποιήσεως τοιούτων ἐπωφελῶν ἐκδρομῶν. Διὰ τοὺς μετανάστὰς τούτους, καθ' ἡμᾶς, ὅσον προβληματικὴ σήμερον εἶναι ἡ θέσις των ἐκεῖ, τοσοῦτον τὸ μέλλον των, ἐὰν ἐπιθυμῶσιν ἀποτελεσματικῶς νὰ ἐργασθῶσι, δύναται νὰ θεωρηθῆ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐξησφαλισμένον ἐνταῦθα.

(1) Κατὰ τινὰς οἰκονομολόγους, καὶ ἰδίως τὸν Leroy-Reaulieu, ἡ Γερμανία εἰς τὰς μεταναστεύσεις ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος τὴν ταχίστην ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξίν της.

Ἐχομεν ὄλας σχεδὸν τὰς γαίας τῆς ἡμετέρας χώρας εἰς τὸ πρῶτον, οὕτως εἰπεῖν, ἀκόμη στάδιον τῆς παρθενικῆς καλλιερ-
γείας, ζητούσας χεῖρας πρὸς παραγωγὴν πλούτου. Ἡ τιμὴ τῶν
γαϊῶν τούτων εἶναι ἱκανῶς καὶ παρ' ἡμῶν εὐθηνὴ καί, ὡς ἀδι-
στάκτως φρονοῦμεν, αἱ χεῖρες τῶν ἐλλήνων μεταναστῶν, αἴ-
τινες ἐδοκίμασαν τὰς πικρίας καὶ τὰ βάσανα τῆς εἰς τὴν με-
μακρυσμένην ξένην γῆν ἀποδημίας, θέλουσιν εἰσθαι αἱ καταλ-
ληλότεραι πρὸς περαιτέρω γεωργικὴν ἐπίδοσιν.

Ὡστε καὶ καθήκον καὶ συμφέρον ἔχει ἡ πολιτεία, νὰ ὑπο-
βληθῇ ἐφ' ἅπαξ εἰς τὴν σχετικῶς μικρὰν θυσίαν τῆς δαπάνης
διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐν κακουχίαις καὶ στερήσεσι διερχο-
μένων ἐν Ἀμερικῇ τὰς ἡμέρας των ὁμοειθῶν ἡμῶν. Ἡ ἐπάνο-
δος αὕτη θὰ πανηγυρισθῇ ὑπὸ τῶν πατέρων, τῶν μητέρων,
τῶν συζύγων καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀποδημησάντων, οἱ δὲ δια-
σωθησόμενοι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὀλέθρου θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς
μᾶθημα ἐκείνων, οἳτινες σκοπεύουσι πιθανῶς νὰ ἀκολουθήσωσι
τὸ αὐτὸ ἀτυχὲς μεταναστευτικὸν ρεῦμα, ἐγκαταλείποντες τὴν
πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους πρὸς ἄγραν τύχης καὶ πλούτου, ἐνῶ
ἀμφότερα εὐρίσκονται εἰς τὸ ἔδαφος, ὅπερ πατοῦσι, τῆς ἐλλη-
νικῆς γῆς.

E. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι τὸ σῶμα τοῦ μηχανικοῦ περιλαμβάνει ἕνα
λόχον πυροσβεστικόν, ἀποτελουμένον ἐξ 1 λοχαγοῦ, 1 ὑπο-
λοχαγοῦ, 2 ἀνθυπολοχαγῶν, 1 ἀνθυπασπιστοῦ, 1 ἐπιλο-
χίου, 9 λοχιῶν, 20 δεκανέων, 8 ὑποδεκανέων, 3 σαλπιγ-
κτῶν, 80 στρατιωτῶν καὶ 15 ἐλατῶν, ἔχοντα δὲ εἰς τὴν
ὑπηρεσίαν του 15 ἵππους καὶ 22 ἡμιόνους. Ὡς προκύπτει
ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1888 (κεφ. 6' 1—3 καὶ ιδ' 2
τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν), ἡ πρὸς συντήρησιν
τοῦ πυροσβεστικοῦ λόχου ἐτησίαι δαπάνη ἀναβιβάζεται

διὰ τοὺς 4 ἀξιωματικούς εἰς δρχ. 9,600, διὰ τοὺς 31 ὑπα-
ξιωματικούς εἰς δρ. 10, 204, διὰ τοὺς 103 στρατιώτας εἰς
δρ. 18,097 καὶ διὰ τοὺς 37 ἵππους καὶ ἡμιόνους εἰς δρχ.
16,815. Εἶναι ἀξίον παρατηρήσεως, ὅτι τὸ κράτος πολὺ
περισσότερα πληρώνει διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κτηνῶν του
παρὰ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀνθρώπων του. Οὕτως ὁ ἡμε-
ρησίος μισθὸς τοῦ λοχίου λεπτὰ 86, τοῦ δεκανέως 74, τοῦ
στρατιώτου 46, καὶ ἡ ἡμερησία μερὶς τῆς ἵπποφορβῆς τοῦ
κτῆνους δρ. 1,25! Ἐὰν ἡ σημερινὴ δουλεία περιορίσθῃ εἰς
μόνα τὰ κτήνη, βλέπομεν ὅτι ὁ δούλος εἶναι τρεῖς ἀκριβώτε-
ρος τοῦ ἐλευθέρου στρατιώτου.

Δὲν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν κατὰ πόσον τὸ σύνολον
τῶν 141 ἀνδρῶν τῆς πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας διατελεῖ ἐν
ἐνεργείᾳ. Εἶναι ὅλον παρὸν ἐν Ἀθήναις; Εὐρίσκονται ἀπο-
σπάσματα αὐτοῦ καὶ ἐν τισι τῶν δευτερευουσῶν πόλεων τῆς
Ἑλλάδος; Ὁ σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ συγκρίνωμεν τὰς ἀναλο-
γίας τῶν πυροσβεστικῶν λόχων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ πυρο-
σβεστικὸν σῶμα τοῦ Λονδίνου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ,
τὸν ὅποιον καθ' ἑκάτεραν τῶν πόλεων ἀσφαλίζουσιν αἱ σχετι-
καὶ ὑπηρεσίαι. Ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ πληθυσμοῦ 5,000,000 κατοί-
κων, τοὺς ὁποίους περιέχει τὸ Λονδίνον, τὸ πυροσβεστικὸν σῶ-
μα, περιλαμβανομένου τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῶν ἀξιωματικῶν,
ἀποτελεῖται ἐκ 589 ἀνδρῶν. Ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ πληθυσμοῦ 100,
000 κατοίκων, τοὺς ὁποίους περιέχουσι κατὰ πιθανότητα αἱ
Ἀθῆναι, ὁ πυροσβεστικὸς λόχος, περιλαμβανομένων καὶ τῶν
ἀξιωματικῶν, ἀποτελεῖται ἐξ 141 ἀνδρῶν. Ἀναλόγως ἡ
τὸ Λονδίνον ἔπρεπε νὰ ἔχη τὸ πεντηκονταπλάσιον τῶν ἐν
Ἀθήναις πυροσβεστῶν ἤτοι 7,050, ἢ αἱ Ἀθῆναι τὸ πεντη-
κοστὸν τῶν ἐν Λονδίῳ πυροσβεστῶν ἤτοι 12. Τῷ ὄντι ἡ
ἀναλογία τῶν πληθυσμῶν τῶν δύο πόλεων εἶναι 1 : 50.

Αὕτη εἶναι ἡ μία ἔποψις ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πυρο-
σβεστῶν, εἰς τὴν ὁποίαν βεβαίως δὲν εἶναι ἀσχετοὶ αἱ το-
πικαὶ περιστάσεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων δύναται ἡ ἀναλογία
τῶν ἐν Ἀθήναις πυροσβεστῶν νὰ λάβῃ ἀνωτέραν ἀνάπτυξιν
ἐκείνης, τὴν ὁποίαν οἱ μαθηματικοὶ ὄροι αὐτῆς ἐπιτρέπου-

σιν, πάντοτε ἐν τούτοις μέχρι κανονικοῦ τινος ὄριου. Εἰς τὴν παρατήρησιν τούτην ἢ προσθήκη τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων, ὅσαι ἔχουσιν ἐν Ἑλλάδι ἀποσπάσματα τοῦ πυροσβεστικοῦ λόχου, δὲν μεταβάλλει εἰς ὑπερβολὴν τοὺς ὄρους. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ πόλεις αὗται περιλαμβάνουσιν ὁμοῦ 100,000 κατοίκους, προστιθεμένων τούτων πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηνῶν ἀποτελεῖται πληθυσμὸς 200,000 κατοίκων, ὅστις εἶναι τὸ εἰκοστὸν πέμπτον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Λονδίνου. Ἐπομένως ἡ ἐκτεθεῖσα ἀναλογία τῶν, κατὰ τὸ λονδίνειον σύστημα, ἀναγκαίων διὰ τὰς ἐν λόγῳ Ἑλληνικὰς πόλεις πυροσβεστῶν ἀναδίνει εἰς 24 περίπου. Καὶ ἂν δὲ ὁ ἀριθμὸς οὗτος διπλασιασθῇ, πάλιν μόλις φθάνει τὸ τρίτον τῆς δυνάμειος τοῦ πυροσβεστικοῦ λόχου τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ συγκρίσεις αὗται δὲν ἀποβλέπουσι τόσοσιν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν πυροσβεστῶν ὅσον πρὸς τὴν πληρωμὴν τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Ὅταν, ἵνα ἔχη τις 141 πυροσβέστας, πρέπει νὰ πληρῶνῃ καθ' ἑκάστην 74 λεπτὰ εἰς τὸν ὑπαξιωματικὸν καὶ 46 λεπτὰ εἰς τὸν στρατιώτην, ἡδύνατο νὰ ἔχη τοὺς ἡμίσεις, αὐξάνων εἰς τὸ ἀρμονικὸν πρὸς τὰ τρέχοντα ἐργατικὰ ἡμερομίσθια ὄριον τοὺς μισθοὺς αὐτῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο κατὰ πολὺ ἀνώτερον. Ἀπογραφή τις τῶν ἐν Λονδίῳ πυροσβεστικῶν ἐργασιῶν κατὰ τὴν εἰκοσαετιᾶν 1867—1886 δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ :

Κατὰ μέσον ὄρον αἱ ἐνιαύσιοι ἐν Λονδίῳ πυρκαϊαί, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ πενταετίᾳ, 1867—71, ἀνέβησαν εἰς 1,865, ἐξ ὧν 232 σπουδαῖαι (14 τοῖς 0|0) καὶ 1,453 ἐλαφραὶ (86 τοῖς 0|0), ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ πενταετίᾳ, 1872—76, ἀνέβησαν εἰς 1,555, ἐξ ὧν 154 σπουδαῖαι (11 τοῖς 0|0) καὶ 1,401 ἐλαφραὶ (89 τοῖς 0|0), ἐν δὲ τῇ τρίτῃ πενταετίᾳ, 1877—81, ἀνέβησαν εἰς 1,754, ἐξ ὧν 163 σπουδαῖαι (9 τοῖς 0|0) καὶ 1591 ἐλαφραὶ (91 τοῖς 0|0), ἐν δὲ τῇ τρίτῃ πενταετίᾳ, 1882—86, ἀνέβησαν εἰς 2156, ἐξ ὧν 171 σπουδαῖαι (8 τοῖς 0|0) καὶ 1985 ἐλαφραὶ (92 τοῖς 0|0). Ἡ ἀναλογία μεταξὺ σπουδαίων καὶ ἐλαφρῶν πυρκαϊῶν μαρτυρεῖ, ὅτι, ἐνφ

αἱ ἐλαφραὶ τείνουσιν εἰς αὐξήσιν, αἱ σπουδαῖαι τείνουσιν εἰς ἐλάττωσιν.

Ἰδιαιτέρως ἐν ἔτει 1886, κατὰ τὴν ἐφημερίδα τῆς Καταστατικῆς Ἐταιρίας τοῦ Λονδίνου (φυλ. μαρτίου 1887), συνέβησαν ἐν αὐτῷ 2149 πυρκαϊαί, ἐξ ὧν 151 σπουδαῖαι καὶ 1998 ἐλαφραὶ. Μεταξὺ τῶν σπουδαίων πυρκαϊῶν εἰς 136 εὐρέθησαν 175 ἄνθρωποι κινδυνεύοντες πραγματικῶς τὴν ζωὴν των, ἐκ τῶν ὁποίων ἐσώθησαν 126 καὶ ἀπωλέσθησαν 49. Ἐν γένει κατὰ τὸ 1886 ἐγένοντο 4,511 πυροσβεστικὰ προσκλητήρια, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνονται τὰ περιστατικὰ τῶν καπνοδόχων καὶ τὰ ἐξ ἀγγελμάτων ὑπερβολικῆς ταραχῆς. Τὰ προσκλητήρια ταῦτα κατέστησαν ἀναγκαίως 32,832 μεταφορὰς ἀντλιῶν. Μία πληροφορία ἐκ τῶν ἡμερησίων ἐν Λονδίῳ πυρκαϊῶν εἶναι ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος. Μεταξὺ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος, τὸ σάββατον ἀριθμεῖ τὰς πλείονας πυρκαϊὰς καὶ ἡ δευτέρα τὰς ὀλιγωτέρας. Ἡ μεσολάθῃσις τῆς κυριακῆς ἴσως δὲν εἶναι ἀλλοτρία πρὸς τὸ φαινόμενον τοῦτο.

Ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος, τὸ ὅποιον μετεχειρίσθη τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τοῦ Λονδίνου κατὰ τὸ 1886, ὑπελογίσθη εἰς 45,000 τόνους, ἐκ τῶν ὁποίων 31,000 ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς μεταγωγικῶν τοῦ ὕδατος σωλῆνων καὶ 14,000 ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἐκ τῶν διωρύγων καὶ τῶν λιμενικῶν δεξαμενῶν. Εἰς σπανιωτάτας περιστάσεις καθυστέρησεν ἡ ἀφθονία τοῦ ὕδατος. Ἐν γένει ἡ λειτουργία τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος ἐν Λονδίῳ ἐνεργεῖται ἀπὸ 55 σταθμῶν καὶ δι' 163 ἀντλιῶν, ἐξ ὧν 49 εἶναι ἀτμοκίνητοι καὶ 114 χειροκίνητοι. Ἐν πάσῃ συνοικίᾳ ὑπάρχουσι σταθμοὶ εἰδοποιήσεως, οἵτινες διὰ τῶν προσηρμοσμένων αὐτοῖς τηλεγράφων καὶ τηλεφῶνων αὐτοστιγμει ἀναγγέλλουσι τὴν ἐλαχίστην ἐμφάνισιν πυρκαϊᾶς. Κατὰ πόσον αἱ ἀνωτέρω ἐπόψεις τῆς ἐν Λονδίῳ πυροσβεστικῆς ἀπαντῶνται ἐν Ἀθήναις ;

ΠΡΩΣΣΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Ἐν Πρωσσίᾳ ἡ σιδηροδρομία εἶναι κυβερνητικὴ ἐπιχείρησις. Κατὰ τὸ 1887 τὸ πρωσσικὸν κράτος εἶχεν εἰς τὴν κυριότητα καὶ ἐκμετάλλευσίν του 21,949 χιλιομέτρων σιδηροδρόμους, διηρημένους εἰς ἕνδεκα διευθύνσεις ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων. Μεταξὺ αὐτῶν, τὴν μεγαλειτέραν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἔκτασιν ἔχει ἡ διεύθυνσις τοῦ Βρομβέργ (3,583 χιλιομέτρα), μεθ' ἣν ἔρχεται ἡ τοῦ Βερολίνου (2,894 χιλιομ.), τοῦ Βρεσλάου (2,696), τοῦ Ἀνοβέρου (2,038), τῆς δεξιᾶς ὄχθης τῆς Κολωνίας (2,049), τοῦ Μαγδεμβούργου (1,852), τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τῆς Κολωνίας (1,791), τοῦ Ἐρφουρτ (1,553), τῆς Ἐλβερφέλδ (1,310), τοῦ Φράγκφορτ (1,112) καὶ τῆς Ἀλτόνης (1,009), εἰς ἃς προσθετέον καὶ τὰς μικρὰς γραμμὰς τοῦ Μείν-Νέκαρ καὶ Βιλχεμσάβεν-Ὀλδεμβούργ (58 χιλιομ.), τὰς ὁποίας ἡ Πρωσσία κατέχει μετ' ἄλλων γερμανικῶν ἐπικρατιῶν.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τὴν κίνησιν τῶν δημοσίων σιδηροδρόμων τῆς Πρωσσίας κατὰ τὸ ἔτος 1885—86. Ἐν γένει τὰ ἔσοδα αὐτῶν ἀνέβησαν εἰς 689,750,000 μάρκα (1) καὶ διὰ τὰς ἕνδεκα διευθύνσεις. Προστιθεμένων δὲ εἰς αὐτὰ τῶν ἀναλογούντων αὐτῇ ἐσόδων ἐκ τῶν εἰρημένων κοινῶν μετ' ἄλλων ἐπικρατειῶν σιδηροδρόμων (767,202 μ.) καὶ ἐξ ἄλλων σιδηροδρόμων ἰδιωτικῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχει αὐτὴ μετοχὴν (458,611 μ.) καθὼς καὶ ἄλλων τινῶν σχετικῶν εἰσοδημάτων (123,650 μ.), τὸ ὅλον τῶν ἐκ τῆς δημοσίας σιδηροδρομίας ἐσόδων τῆς Πρωσσίας ἀναβαίνει εἰς 691,099,463 μ. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς δαπάνας αὐτῶν, ἀναβαίνουσιν αὐταὶ εἰς 489,435,279 μάρκα, ἐκ τῶν ὁποίων τακτικαί μὲν 393,546,382 διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν ἐκμετάλλευσιν, 83,414,527 διὰ τόκους καὶ χρεωλύσια, 1,368,120 διὰ τὴν ἐν Βερολίνῳ

κεντρικὴν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων, καὶ 20,650 διὰ τὴν τεχνικὴν ἐν Νίππη σχολὴν, ἔκτακτοι δὲ 11,085,000 δι' ἐπέκτασιν τῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν.

Ἴδου πῶς διανέμονται τὰ ἔσοδα καὶ αἱ τακτικαὶ δαπάναι τῶν σιδηροδρόμων τοῦ πρωσσικοῦ κράτους μεταξὺ τῶν ἕνδεκα διευθύνσεων αὐτῶν: Βερολίνον ἔσοδα 81,900,000 μάρκα, δαπάναι 49,639,000 μ., Βρομβέργ ἔσ. 53,100,000, δαπ. 34,150,000, Ἀνόβερ ἔσ. 83,380,000, δαπ. 43,690,000, Φράγκφορτ ἔσ. 36,280,000, δαπ. 21,680,000, Κολωνία (ἀριστερὰ ὄχθη) ἔσ. 67,370,000, δαπ. 37,300,000, Κολωνία (δεξιὰ ὄχθη) ἔσ. 81,900,000, δαπ. 42,100,000, Ἐλβερφέλδ ἔσ. 62,140,000, δαπ. 34,080,000, Ἐρφουρτ ἔσ. 51,120,000, δαπ. 28,040,000, Βρεσλάου ἔσ. 76,680,000, δαπ. 46,400,000, Ἀλτόνα ἔσ. 29,170,000, δαπ. 17,970,000. Ἡ γραμμὴ Μείν-Νέκαρ ἔσ. 470,277, δαπ. 67,282 καὶ Βιλχεμσάβεν-Ὀλδεμβούργ ἔσ. 296,925, δαπ. 9,100. Τὰ εἰσοδήματα τῶν ἕνδεκα σιδηροδρομικῶν διευθύνσεων ἀποτελοῦνται ἐξ 180,160,000 μ. προερχομένων ἐξ εἰσιτηριῶν ἐπιβατῶν καὶ ἐκ μικρῶν δεμάτων, καὶ ἐκ 476,160,000 μ. προερχομένων ἀπὸ μεταφορᾶν ἐμπορευμάτων. Ἡ ἀναλογία τῶν πρώτων εἶναι 26.12 τοῖς 0/0 καὶ τῶν δευτέρων 69.03 τοῖς 0/0.

Ἐν γένει τὸ περίσσευμα τῶν τακτικῶν ἐσόδων, ἀπέναντι τῶν τακτικῶν δαπανῶν τῶν πρωσσικῶν σιδηροδρόμων, ἀναβαίνει εἰς 212,749,184 μάρκα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπληρώθησαν 150,406,688 διὰ τοὺς ἐνιαυσίους τόκους τοῦ σιδηροδρομικοῦ χρέους τῆς Πρωσσίας (ἀναβαίνοντος τὴν 31 μαρτίου 1885 εἰς 3,657,914 μάρκα) 10,201,155 διὰ τόκους ἰδιαιτέρων σιδηροδρομικῶν χρεῶν, 4,070,130 εἰς μερικὸν χρεωλύσιον τῶν σιδηροδρομικῶν δανείων, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ποσὸν ἐκ 48,071,201 μ. μετεχειρίσθη τὸ κράτος εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ προσωπικὸν τὸ κινεῖν τὴν κυβερνητικὴν σιδηροδρομίαν τῆς Πρωσσίας, ἡ μὲν ἐν Βερολίνῳ κεντρικὴ διεύθυνσις ἀποτελεῖται ἀπὸ 3 διευθυντῶν, ἕκαστος τῶν ὁ-

(1) Τὸ μάρκον ἰσοδυναμεῖ πρὸς δραχ. 1,25 εἰς χρυσόν.

ποιών λαμβάνει ἐτησίως 15,000 μάρκα, ἀπὸ 23 συμβούλους πρὸς 8,700 μ. ἕκαστος, ἀπὸ 52 ὑπαλλήλους πρὸς 4,200 μ. ἕκαστος, ἡ δὲ ἐν Νίππη τεχνικὴ σχολὴ περιλαμβάνει 1 διευθυντὴν καὶ 4 καθηγητάς, αἱ δὲ ἑνδεκα σιδηροδρομικαὶ διευθύνσεις ἀνασχολοῦσι πλείονας τῶν 70,000 ὑπαλλήλων καὶ 200,000 ἐργατῶν, δηλαδὴ ἀληθῆ σιδηροδρομικὸν στρατόν.

ΤΕΛΩΝΙΑΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ

Τὸ τελωνιακὸν δασμολόγιον τοῦ 1884 εἰς οὐδὲν ὑπέβαλλε τέλος τὴν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγωγὴν τῶν ζώων ἐν γένει ἄνευ ἐξαίρεσως, εἴτε διὰ ξηρᾶς εἴτε διὰ θαλάσσης ἐνηργεῖτο αὕτη. Μετὰ ἕν ἔτος ὁ νόμος ΑΤΕ' τῆς 26 νοεμβρίου 1885, διαχωρίσας τὴν διὰ θαλάσσης εἰσαγωγὴν τῶν ζώων, ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτῆς τελωνιακὸν δασμὸν, ὅστις, ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρησιμεύοντα πρὸς τροφήν, ἐκανονίσθη κατὰ κεφαλὴν ὡς ἐξῆς : διὰ τοὺς βουβάλους, βόας, ἀγελάδας καὶ τοὺς μόσχους αὐτῶν πάσης ἡλικίας δρ. 15, διὰ τοὺς χοίρους δρ. 5, διὰ τὰ θηλάζοντα τούτων δρ. 1, διὰ τὰ αἰγιδοπρόβατα λεπτὰ 75. Ἡ φορολογία αὕτη ἦτο βεβαίως αἰσθητὴ, δὲν ἐσταμάτησεν ὅμως εἰς τὸ ὄριον τοῦτο, διότι κατὰ τὴν 18 μαρτίου 1887 ἐξεδόθη ὁ ΑΥΚΕ' νόμος, ὅστις τὴν ἐδιπλασίασεν, ὀρίσας κατὰ κεφαλὴν τὸν τελωνιακὸν δασμὸν, διὰ τοὺς βουβάλους, βόας, ἀγελάδας καὶ μόσχους αὐτῶν πάσης ἡλικίας δρ. 30, διὰ τοὺς χοίρους δρ. 10, διὰ τὰ θηλάζοντα τούτων δρ. 2.50, διὰ τὰ αἰγιδοπρόβατα δρ. 1.50. Ἦτο δὲ τοιαύτη ἡ φορολογικὴ ὀρμή, ὥστε μετὰ ἕν ἔτος κατόπιν ὁ νόμος ΑΧΖ' τῆς 19 δεκεμβρίου 1887 προσέθη εἰς νέον διπλασιασμὸν τῆς ἤδη διπλασιασθείσης τελωνιακῆς φορολογίας τῶν βουβάλων, βοῶν, ἀγελάδων καὶ τῶν μόσχων αὐτῶν πάσης ἡλικίας, ὀρίσας τὸν δασμὸν αὐτῶν εἰς 60 δρ. κατὰ κεφαλὴν ἀπὸ 1 μαρτίου 1888, ἐκτὸς τῶν προελεύσεων τῶν ἐπικρατειῶν μεθ' ὧν συνδέεται ἡ Ἑλλάς διὰ συμβατικοῦ δα-

σμολογίου, διὰ τὰς ὁποίας ἐτηρήθη ἰσχύων ὁ διὰ τοῦ νόμου τῆς 18 μαρτίου 1887 τελωνισμός.

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς εἰς χρυσὸν, ἐπὶ ὑπερτιμήσει 15 τοῖς ο/ο, πληρωμῆς τοῦ νέου τούτου τῶν 60 δρ. δασμοῦ, πρόκειται περὶ φορολογίας δρ. 69 κατὰ κεφαλὴν. Ὑποτιθεμένου, δὲ ὅτι τὸ βᾶρος τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν τοῦ βοείου γένους κτηνῶν ἀναβαίνει, κατὰ μέσον ὄρον, εἰς 100 δκάδας, ἰδοὺ ὅτι, πρὶν ἢ ἡ οἰκογένεια εἰσαγάγῃ εἰς τὴν χύτραν αὐτῆς μίαν ὀκτὼν κρέατος, πληρώνει εἰς τελώνιον λεπτὰ 69! Καὶ ταῦτα χωρὶς νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ σχετικοὶ πρὸς τὴν κρεατίνην τροφὴν ἐπαγγελματικοί, οἱ δημοτικοὶ καὶ λοιποὶ φόροι, οἵτινες πάντες ἐπὶ τέλους καταλήγουσιν εἰς τὸν στόμαχον τῶν καταναλωτῶν.

Τοιαύτη ὑπερακόντισις τῆς τελωνιακῆς φορολογίας διὰ τὴν πρώτην κρεατίνην τροφὴν τοῦ λαοῦ ἔχει τι ἐπὶ τοσοῦτον δύσηχον, ὥστε ἐξεγείρει τὴν γενικὴν προσοχὴν. Ἐν διαστήματι δύο περίπου ἐτῶν ἐγένοντο φορολογικὰ ἄλλατα τοιαύτης ἐντάσεως, ὁποῖαν μόλις θὰ ἐδικαιολόγει ἔθνικὴ πράγματι πανωλεθρία. Δὲν ἔλειψεν ἐν τούτοις εἰς τὸ πρῶτον σύμπτωμα τῆς φορολογικῆς αὐτῆς τάσεως ἡ ἀπὸ τῆς γενικῆς ἐπόψεως τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης ἀνάπτυξις τοῦ θέματος. Ἐπειδὴ ἕκτοτε ἡ φορολογικὴ μηχανὴ ὑπερετετραπλασίασε τὸν δρόμον τῆς (15 : 69), δὲν εἶναι ἄπο σκοποῦ νὰ ἀποσπάσωμεν ἐκ τοῦ λόγου, τὸν ὅποιον ὁ κ. Οἰκονόμος ἐξεφώνησεν ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν 14 νοεμβρίου 1885, τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν φορολογίαν ταύτην μέρος :

«... Κατ' ἀκρίβειαν ἐν τῇ συζητήσει ταύτῃ, ὅπως μέχρι τοῦδε ἐκτυλίσσεται, πρόκειται περὶ ἀνταγωνισμοῦ δύο θεμελιωδῶν ἀρχῶν ἐν τῇ πολιτικῇ οἰκονομίᾳ, τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Διηρέθησαν λοιπὸν ἐδῶ εἰς δύο στρατόπεδα, ἀφ' ἑνὸς οἱ ἀνήκοντες εἰς ἐπαρχίαι παραγωγοὺς κτηνῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς ἐπαρχίας καταναλωτῶν κρέατος. Ἄλλ' ἐὰν ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰ μικρὰ ἐλαττήρια καὶ ὑψωθῶμεν ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, τότε θὰ σιγάσουν οἱ πλάγιοι στοχασμοί, διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ἡ ἀλήθεια, ἡ ὁποία εἶναι ἡ τῶν ὄλων συμφερόντων ἁρμονία. Ἡ προαγωγή τῆς ἑλληνικῆς κτη-

νοτροφίας δὲν στηρίζεται ἀναγκαίως εἰς τὴν ἐπιθάρυνσιν τῆς καταναλώσεως τῶν ἐξωθεν εἰσαγομένων κτηνῶν. Λεῖπει εἰς αὐτὴν ἡ τέχνη, τὴν καταπιέζει ἡ δυσαναλογος φορολογία. Ἐκεῖ στρέψατε τὴν προσοχὴν σας, κύριοι ἀντιπρόσωποι τῶν κτηνοτρόφων ἐπαρχιῶν. Ἐκεῖ ἄς τὴν στρέψη ὄλον τὸ ἔθνος, διότι περὶ μεγάλων συμφερόντων αὐτοῦ πρόκειται.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν φορολογικὴν ἀπλῶς ἐποψιν τοῦ ζητήματος, ἡ ἀλλεπάλληλος αὐτὴ σωρεία τῶν φόρων μοι ὑπενθυμίζει τὴν πανωλεθρίαν τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ὅταν ἠναγκάσθη ἡ Γαλλία νὰ ἐπιβάλλῃ τοὺς βαρεῖς τοῦ πολέμου τούτου φόρους, τὸ πρῶτον μέτρον, τὸ ὁποῖον ἡ κυβέρνησις τῆς ἔλαβεν ἦτο νὰ τοιχοκολλήσῃ εἰς τοὺς τοίχους τῶν Παρισίων τὰ νέα φορολογικὰ σχέδια αὐτῆς. Ἦθελε νὰ γνωρίσῃ σύμπας ὁ Λαὸς ὀλοκλήρον τὸ φορολογικὸν βᾶρος, τὸ ὁποῖον αἱ περιστάσεις ἐπέβαλον εἰς αὐτόν. Θὰ συνεβούλευον λοιπὸν καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος, νὰ δημοσιεύσῃ καὶ αὐτὴ ἐπίσης τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια τῆς διὰ τοιχοκολλήσεως, διὰ τυμπανοκρουσίας ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πρωτευούσης, ἵνα συλλέξῃ κατόπιν ἀκριβῶς τὰς σκέψεις τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἐπὶ τῆς φορολογικῆς αὐτῆς ὁρμῆς, ἡ ὁποία πανταχόθεν τὸν καταπιέζει.

Ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη ἐξομοιοῖ τὴν φορολογίαν πρὸς τὴν χειρουργίαν· καθὼς δὲ ἡ πεφωτισμένη χειρουργία σώζει, ὅταν μετ' ἐπιδεξιότητος ἐνεργῇ τὰς τομὰς αὐτῆς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ πεφωτισμένη φορολογία σώζει τὸ κράτος, ὅταν μετ' ἐπιδεξιότητος ρυθμίζῃ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει εἰς αὐτό. Ἡ νέα φορολογία ἀποτείνεται ἰδίως κατὰ τῶν ἀστικῶν πληθυσμῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων βλέπω συγκεντρούμενα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὅλα τὰ φορολογικὰ βάρη. Τί ζητοῦν ἤδη παρ' αὐτῶν; Ζητοῦν νὰ φορολογήσουν μετ' ἀσπλαγχνίας τὴν κρεατίνην τροφὴν των. Λαμβάνω λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὰ σχετικὰ ἐδάφια τοῦ νομοσχεδίου καὶ βλέπω, ὅτι φορολογεῖτε δι' αὐτῶν εἰς τὰ τελωνεῖα τοὺς βόας, τὰς ἀγελάδας καὶ τοὺς μῶσους κατὰ κεφαλὴν διὰ δραχμῶν 15, ἀκούω δὲ ὅτι ζητοῦν νὰ τοὺς φορολογήσῃτε διὰ δραχμῶν 25. Φορολογεῖτε τοὺς χοίρους διὰ δραχμῶν 5 κατὰ κεφαλὴν καὶ τὰ θηλάζοντα αὐτῶν διὰ δραχ-

μῆς 1,50. Φορολογεῖτε τὰ αἰγοπρόβατα ἄνευ διακρίσεως ἡλιθίας κατὰ κεφαλὴν διὰ λεπτῶν 75, καὶ ἀκούω ὅτι θέλουν νὰ τὰ φορολογήσῃτε διὰ δραχμῆς 1,50. Ἀκούσατε ὅμως πῶς ἡ ἐπιστήμη ἐν Γαλλίᾳ φορολογεῖ, μετὰ τὰς συμφορὰς τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, τὰ εἶδη ταῦτα τῆς ἡμερησίας τοῦ Λαοῦ ὑπάρξεως. Βόες κατὰ κεφαλὴν δραχμὰς 3,60, ἀγελάδες 1,20, μῶσχοι 30 λεπτά, χοῖροι 30 λεπτά, θηλάζοντα αὐτῶν 12 λεπτά, αἰγοπρόβατα 30 λεπτά, τὰ δὲ μικρὰ αὐτῶν ἀτελεῖ.

Εἶπεν εἰς τῶν προλαλησάντων, ὅτι πρέπει νὰ φορολογήσῃτε βαρέως τὴν κρεατίνην τροφὴν τοῦ ἀστικοῦ λαοῦ, διότι ἐκ τοῦ φόρου θέλουν ὠφελῆθῃ αἱ ἐπαρχίαι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι γενναϊότερον δύνανται νὰ ἀσχοληθῶσιν εἰς τὸν πόλεμον. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἶπε τὸν λόγον τοῦτον, ἐβλασφήμησεν. Ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος δὲν δύνανται παρὰ νὰ καταδικάσουν τὴν βλασφημίαν αὐτήν. Δὲν ὑπάρχουν ἀνδρείότεροι καὶ δειλότεροι. Ἐὰν δὲ αἱ περιστάσεις τῆς πατρίδος καταστήσουν τινὰς περισσότερον τῶν ἄλλων ἀγωνιστάς, ἡ τιμὴ αὐτῶν δὲν θὰ πληρωθῇ διὰ τοῦ κρέατος, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ φάγῃ ὁ Λαὸς διὰ νὰ ζήσῃ. Τιμὴ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζομένων εἶναι ἡ ἐθνικὴ ὑπόληψις ἀμέριστος. Ἦθέλησαν τινες νὰ διακρίνωσι καὶ μεταξὺ θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν. Ἄλλὰ θεωρητικοὶ καὶ πρακτικοὶ ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου εἶναι σύμφωνοι διὰ τὸ πόρισμα τοῦτο, ὅτι ἡ πρώτη τροφὴ τοῦ Λαοῦ πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον βεβαρυμένη. Αὐτὸ εἶναι τὸ πόρισμα καὶ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως, λυποῦμαι δὲ ὅτι κινδυνεύει νῦν νὰ παραγνωρισθῇ...»

Η ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑ

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐργαζομένων ἐν τοῖς μεταλλείοις βεβαίως δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὁμοτέχνων των. Ἐνῶ δὲ λείπεται παρ' ἡμῖν ἀκριβεῖς περὶ αὐτοῦ καταστατικαὶ πληροφορίες, τὰ φαινόμενα τῆς Λαυ-

ριωτικῆς χώρας εἶναι ἱκανῶς ἐνδεικτικὰ περὶ τῆς σημασίας του, ἀφοῦ ἐν μιᾷ περίπτου εἰκοσιπενταετίᾳ ἐδημιούργησε πόλιν ἐκεῖ ἔνθα τὸ πρὶν ἦτο ἔρημος. Πῶς συντηρεῖται ὁ πληθυσμὸς οὗτος, εἶναι ζήτημα ζητήσεως καὶ προσφορᾶς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων, διὰ τὴν κανονικὴν τοῦ ὁποῦ θέσιν καὶ λύσιν δὲν πρόκειται νῦν. Ἄλλο εἶναι τὸ θέμα τῆς προκειμένης μελέτης. Ὁ ἐργάτης εἶναι τόσον μικρὸς, κατ' ἄτομον, ἀπέναντι τοῦ κεφαλαίου, ὥστε τὸν ἀρπάζει ὁ τροχὸς τῆς μεγάλης βιομηχανικῆς σταδιοδρομίας καὶ ὅταν αὕτη καρπωθῆ ὀληντὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεώς του, ἐρωτᾶται : ὑπάρχει πρόνοιά τις διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἐξηνητλημένου ἐκ τοῦ γήρατος ἢ τῆς νόσου θνητοῦ ;

Μεταξὺ τῶν εὐαριθμῶν μεταλλευτικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειρήσεων ἢ τῶν Μεταλλουργείων Λαυρίου ἐδημοσίευσεν τὸν γενικὸν κατὰ τὴν ἀ' ἐξαμηνίαν 1888 λογαριασμὸν τῆς (1) ἐκ τοῦ ὁποῦ προκύπτει, ὅτι διατηρεῖ αὕτη ἀ' νοσοκομεῖον εἰς χρῆσιν τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν τῆς, δι' ὅπερ ἐδαπάνησε 11,620 δρ. β') φαρμακεῖον, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς φάρμακα ἀξίας 2,829 δρ. ἔχουσα ἐν αὐτῷ τοποθετημένον κεφάλαιον δρ. 19,628 καὶ γ') ταμεῖον αὐτοβοηθείας περιέχον 122,777 δρ. Τό τε νοσοκομεῖον καὶ τὸ φαρμακεῖον εἶναι ἰδιοκτησία τῆς, τὴν ὁποῖαν, φαίνεται, κατὰ τὰ ἀπανταχοῦ ἐν ταῖς μεταλλευτικαῖς ἐπιχειρήσεσιν ἰσχύοντα, θέτει εἰς χρῆσιν τῶν ἐργατῶν αὐτῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ταμεῖον αὐτοβοηθείας, ἢ ἀναγραφὴ αὐτοῦ ἐν τῇ στήλῃ τοῦ παθητικοῦ τῆς δεικνύει, ὅτι ἀνήκει τοῦτο εἰς ἄλλους, ὑποθέτομεν τοὺς ἐργάτας τῆς. Πῶς καταρτίζεται τοῦτο καὶ πῶς λειτουργεῖ, ἐλλείπουσιν εἰδικώτεραι πληροφορίαι.

Τρεῖς μέθοδοι ὑπάρχουσιν εἰς κατάρτισιν τοιούτων ταμείων, ἢ ἀπὸ εἰσφορῶν μόνων τῶν ἐργατῶν, ἢ ἀπὸ εἰσφορᾶς μόνου τοῦ κεφαλαίου τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ κοινῶς ἀπὸ κρατήσεων ἐπὶ τῶν ἐργατικῶν μισθῶν καὶ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ κεφαλαίου. Ἡ πρώτη μέθοδος ἀνήκει εἰς κύκλον ἰδεῶν ἐργατικῆς αὐτο-

(1) Ἰδ. Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν 139ον φυλλ. αὐγούστου 1888, σελ. 330.

τελείας, ἢ ὁποῖα θὰ ἦτο ἢ μᾶλλον ἀρμόζουσα, ἐὰν τὸ ἐπέτρεπεν ἢ σμικρότης τῆς μετοχῆς τοῦ ἐργάτου εἰς τὸ διὰ τῶν ἰδρώτων του ἐπιτυγχανόμενον πόρισμα τῆς ἐπιχειρήσεως. Μένουσιν αἱ δύο ἄλλαι μέθοδοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ 98,000 μεταλλευτῶν ἐργατῶν, κατὰ μὲν 28,000 τὸ ταμεῖον τῆς περιθάλψεως τῶν καταρτίζεται ἀπὸ κανονικῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον χορηγιῶν τῶν εἰς ἃς ἀνήκουσιν ἐπιχειρήσεων, κατὰ δὲ τὰς ὑπολοίπους 70,000 καταρτίζεται ἀπὸ τε τοιούτων χορηγιῶν τοῦ κεφαλαίου καὶ ἀπὸ κρατήσεων ἐπὶ τῶν ἐργατικῶν μισθῶν.

Αἱ ἐν Γαλλίᾳ μεταλλευτικαὶ ἐπιχειρήσεις χορηγοῦσιν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς περιθάλψεως αὐτῶν 1/2 μέχρι 2 1/2 δραχμῶν καθ' ἐκάστην εἰς τὸν ἀσθενῆ ἢ πληγωμένον ἐργάτην αὐτῶν, ἀναλόγως τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ἂν εἶναι ἄγαμος ἢ ἔγγαμος. Ἐὰν οὗτος ἔνεκα πληγῶν καταστῆ ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν, λαμβάνει ἰσοβίως καθ' ἐκάστην λεπτὰ 40 μέχρι δρ. 1,65, καθὼς καὶ ἡ χήρα του, ἂν φονευθῆ, 1 δρ. συνήθως. Πολλαὶ ἐπιχειρήσεις χορηγοῦσιν εἰς τοὺς ἐργάτας, αὐτῶν καὶ συντάξεις, ὅταν οὗτοι ὑπερβῶσι τὸ 50ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μετὰ τριακονταετῆ παρ' αὐταῖς ὑπηρεσίαν, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὰς χήρας τῶν. Ὅταν ὁ ἐργάτης δύναται νὰ χορηγήσῃ ἐργασίαν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν καὶ πέραν τῶν 30 ἐτῶν, ἢ σύνταξις του αὐξάνει ἀναλόγως, ὑπάρχουσι δὲ ἐπιχειρήσεις παρέχουσαι ἐνιαυσίας ἐργατικὰς συντάξεις 480 καὶ 600 δραχ. Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθῶσι τὰ χορηγούμενα χρηματικὰ βοηθήματα εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὄρφανά τῶν, πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ διὰ τὰς συντάξεις χρόνου ἐργασίας, ἀποβιούντων ἐργατῶν, καθὼς καὶ ἡ δωρεὰν χορηγία τῆς καυσίμου ὕλης πρὸς τὰς οικογενεῖας τῶν ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις ἐργαζομένων. Πολλὰ ἐπιχειρήσεις συνέστησαν σχολεῖα γραμμάτων καὶ τεχνῶν διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐργατῶν αὐτῶν καὶ ἔκτισαν ἐκκλησίας διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν, χωρὶς νὰ λησμονηθῶσιν αἱ ἐργατικαὶ οἰκίαι, τὰς ὁποίας ἀντὶ εὐτελοῦς ἐνοικίου, ἀντιπροσωπεύοντος μόνον τὸν τόκον τῶν ἐξόδων τῆς κατασκευῆς, τὸν φόρον καὶ τὰ ἐξόδα τῆς συντηρήσεως, προσφέρουσιν εἰς κατοίκησιν πρὸς τοὺς ἐργάτας αὐτῶν.

Είς 30 τοίς ο/ο και επέκεινα αναβιβάζεται κατ'έτος ο αριθμός των εν Γαλλία περιθαλπομένων προσκαίρως ή διαρκώς μεταλλευτών έργατων. Η ένιαυσία πρὸς τοῦτο δαπάνη αναβιβάζεται ὑπὸ τοῦ κ. Keller εἰς 5,800,000 φράγκων, ἐκ τῶν ὁποίων 2,600,000 προέρχονται ἀπὸ κρατήσεις ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν έργατων καὶ 3,200,000 ἀπὸ εἰσφοράς τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς κρατήσεις ἐπὶ τῶν ἐργατικῶν μισθῶν διὰ τὸ ταμεῖον τῆς περιθάλψεως, δὲν ὑπερβαίνουσιν αὐταὶ τὰ 3 τοίς ο/ο εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ἐκείνας, καθ' ἃς συντρέχουσι καὶ οἱ ἐργάται εἰς τὴν κατάρτισίν του. Ἡ λειτουργία αὐτοῦ προσδιορίζεται ὑπὸ ἰδιαιτέρων κανονισμῶν, διοικητικῶν δὲ συμβούλιον, ἀποτελούμενον τὸ ἥμισυ ὑπὸ ἐργατῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν συναδέλφων των, καὶ τὸ ἥμισυ ὑπὸ ἀντιπροσώπων τῆς ἐπιχειρήσεως, διοικεῖ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ταμείου τούτου. Ὅσαι ἐπιχειρήσεις ἀναλαμβάνουσιν εἰς ἑαυτὰς τὰ τοιαῦτα ταμεία, ἄνευ δηλαδὴ κρατήσεων ἐπὶ τῶν ἐργατικῶν ἡμερομισθίων, ὀρίζουσιν αὐταὶ ἐξ ὀλοκλήρου τὸ διοικοῦν αὐτὰ τὸ συμβούλιον.

Μεταξὺ ἐπιχειρήσεων τινων ἐγένετο εἰδικὸς σύνδεσμος ταμείων περιθάλψεως, ὥστε ἂν ἐργάτης τις μεταβῇ ἀπὸ τῆς μὲν εἰς τὴν δὲ μεταξὺ αὐτῶν, ὁ χρόνος τῆς παρ' ἐκάστη ἐπιχειρήσει πρὸς σύνταξιν ἐργασίας του συνυπολογίζεται. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὀδηγεῖ καὶ ἡ παρὰ τισιν ἐπιχειρήσεις τακτικὴ τῆς ἐπ' ὀνόματι ἐκάστου ἐργάτου αὐτῶν ἐγγραφῆς εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον τῆς ἐπὶ γῆρατι ἐργατικῆς ἀποχωρήσεως. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὁ ἐργάτης, μεταβαίνων ἀπὸ μιᾶς ἐπιχειρήσεως εἰς ἄλλην, ἔχει τὸ ἀτομικὸν βιβλιάριόν του καὶ ἐξακολουθεῖ τὰς κανονικὰς εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον καταβολὰς του, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς διὰ τὸ γῆρας συντάξεως αὐτοῦ.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἡ σιδηροδρομικὴ κίνησις παριστᾷ φαινόμενα ἄξια νὰ ἀποτελέσωσι βάσιν συγκρίσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν

τῆς Εὐρώπης, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐκμεταλλευμένων σιδηροδρόμων, τὰς μεταβιβασθείσας ποσότητας ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων καὶ ἐν γένει τὰς ἀπ' αὐτῶν εἰσπράξεις. Πρόκειται περὶ τοῦ ἔτους 1884 καὶ περὶ 14 ἐπικρατειῶν, κατὰ τὰς σχετικὰς ἐρεύνας τοῦ κ. Hoffmann.

Ἡ ἐν ἐνεργείᾳ ἔκτασις τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἔχει ὡς ἐξῆς κλιμακῆδὸν κατ' ἐπικρατείας εἰς χιλιόμετρα : Γερμανία 36,453, Γαλλία 30,250, Εὐρωπαϊκὴ Ρωσσία 24,015, Αὐστρουγγαρία 20,895, Ἰταλία 9,818, Σουηδία 6,438, Βέλγιον 4,572, Ἑλβετία 2,885, Ὀλλανδία 2,103, Νορβηγία 1,578, Δανία 1507, Ρουμανία 1,505, Φινλανδία 1,138, Λουξεμβούργον 149.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταβιβασθέντων ἐπιβατῶν ἔχει ὡς ἐξῆς κλιμακῆδὸν κατ' ἐπικρατείας καὶ κατὰ χιλιόμετρον : Βέλγιον 354,076, Ὀλλανδία 263,389, Γαλλία 232,192, Γερμανία 214,738, Ἑλβετία 180,719, Ἰταλία 166,842, Εὐρωπαϊκὴ Ρωσσία 166,532, Δανία 153,422, Αὐστρουγγαρία 127,624, Ρουμανία 83,741, Φινλανδία 62,298, Νορβηγία 59,005, Σουηδία 45,975, Λουξεμβούργον 45,865.

Αἱ ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐπιβατῶν δι' εἰσιτηρίων εἰσπράξεις ἔχουσιν ὡς ἐξῆς κλιμακῆδὸν κατ' ἐπικρατείας καὶ κατὰ χιλιόμετρον εἰς δραχμὰς : Βέλγιον 19,886, Ὀλλανδία 13,381, Γαλλία 10,916, Ἑλβετία 9,589, Γερμανία 9,082, Ἰταλία 8,124, Εὐρωπαϊκὴ Ρωσσία 8,020, Αὐστρουγγαρία 6,540, Ρουμανία 6,167, Δανία 6,148, Φινλανδία 2,800, Νορβηγία 2,538, Σουηδία 2,527, Λουξεμβούργον 1,907.

Τὸ ποσὸν τῶν κατὰ μέσον ὄρον μεταβιβασθέντων ἐμπορευμάτων ἔχει ὡς ἐξῆς κλιμακῆδὸν κατ' ἐπικρατείας καὶ κατὰ χιλιόμετρον εἰς τόνους : Γερμανία 445,607, Εὐρωπαϊκὴ Ρωσσία 438,185, Γαλλία 362,491, Αὐστρουγγαρία 349,143, Ὀλλανδία 249,039, Λουξεμβούργον 193,864, Ἰταλία 171,266, Ἑλβετία 145,673, Ρουμανία 129,482, Σουηδία 71,824, Δανία 55,745, Φινλανδία 53,407, Νορβηγία 46,382.

Αἱ ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων εἰσπράξεις ἔχουσι ὡς ἐξῆς κλιμακῆδὸν κατ' ἐπικρατείας καὶ κατὰ χιλιόμετρον εἰς

δραχμάς : Εὐρωπαϊκὴ Ρωσσία 27,936, Γαλλία 24,208, Γερμανία 23,075, Βέλγιον 22,821, Αὐστρουγγαρία 22,191, Ἑλβετία 12,951, Λουξεμβούργον 12,916, Ἰταλία 12,284, Ὀλλανδία 10.222, Ρουμανία 9,531, Σουηδία 5,712, Δανία 4,898, Φινλανδία 3,918, Νορβηγία 3,272.

Ἡ πρωτοपुरεία, ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἔκτασιν τῶν σιδηροδρομῶν καὶ τὸ ποσὸν τῶν μεταβιβασθέντων τόνων ἐμπορευμάτων ἀνήκει εἰς τὴν Γερμανίαν, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν μεταβιβασθέντων ἐπιβατῶν καὶ τὰς ἐκ τούτων εἰσπράξεις ἀνήκει εἰς τὸ Βέλγιον, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων εἰσπράξεις ἀνήκει εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ρωσσίαν. Τὰ δευτερεῖα, ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἔκτασιν τῶν σιδηροδρομῶν καὶ τὰς ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων εἰσπράξεις, ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν μεταβιβασθέντων ἐπιβατῶν καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεις ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τῶν μεταβιβασθέντων τόνων ἐμπορευμάτων ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ρωσσίαν. Α.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ ΚΑΡΠΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Περίεργον φαινόμενον ἐκτυλίσσεται ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος 1888, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐπισήμων πινάκων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς. Ἐνῶ κατὰ τὸ πρῶτον ὀκτάμηνον τοῦ 1887 ἡ Ἑλλὰς εἰσήγαγεν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς 93,932,761 ὀκ. δημητριακῶν καρπῶν, κατὰ τὸ πρῶτον ὀκτάμηνον τοῦ 1888 εἰσήγαγε μόνον 72,614,956, δηλ. ἠλαττώθη ἡ εἰσαγωγή τῶν πρώτων θρεπτικῶν ὑλῶν κατὰ 21,317,805 ὀκ. Παρ' ὀλίγον ἢ ἐλάττωσις νὰ ἀναβῆ εἰς τὸ τέταρτον ! Ἐπὶ σίτου ἀνέβη αὕτη εἰς 11,458,341 ὀκ., ἐπὶ ἀραβοσίτου εἰς 6,003,725 καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς 3,855,739.

Τὸ φαινόμενον ὀφείλεται εἰς ἀνάπτυξιν τῆς ἰθαγενοῦς γεωργίας, ἀναπληρώσασαν τὴν προτέραν εἰσαγωγὴν, ἢ εἰς ὀπισθοδρόμησιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς σχετικῆς βιομηχανίας, περιόρισαν τὴν κατανάλωσιν ;

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατὰ μῆνα ἐκτύλιξιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἔχει αὕτη ὡς ἐξῆς : Ἰανουάριος ἐπὶ σίτου 10,330,297 ὀκ. τῷ 1887 καὶ 6,655,695 τῷ 1888, ἐπὶ ἀραβοσίτου 1,684,195 τῷ 87 καὶ 370,713 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 1,414,844 τῷ 87 καὶ 451,729 τῷ 88. — Φεβρουάριος ἐπὶ σίτου 10,851,834 τῷ 87 καὶ 8,334,751 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 1,514,085 τῷ 87 καὶ 811,280 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 921,463 τῷ 87 καὶ 341,506 τῷ 88. — Μάρτιος ἐπὶ σίτου 9,308,496 τῷ 87 καὶ 8,562,591 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 1,730,003 τῷ 87 καὶ 894,566 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 575,049 τῷ 87 καὶ 202,536 τῷ 88. — Ἀπρίλιος ἐπὶ σίτου 7,488,790 τῷ 87 καὶ 8,192,697 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 1,393,188 τῷ 87 καὶ 724,521 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 479,970 τῷ 87 καὶ 312,551 τῷ 88. — Μάϊος ἐπὶ σίτου 9,358,931 τῷ 87 καὶ 10,092,926 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 1,232,836 τῷ 87 καὶ 528,330 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 292,180 τῷ 87 καὶ 326,169 τῷ 88. — Ἰούνιος ἐπὶ σίτου 9,521,266 τῷ 87 καὶ 9308,226 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 1,323,099 τῷ 87 καὶ 753,563 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 559,755 τῷ 87 καὶ 234,819 τῷ 88. — Ἰούλιος ἐπὶ σίτου 10,031,091 τῷ 87 καὶ 7,152,464 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 797,975 τῷ 87 καὶ 128,805 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 1,154,300 τῷ 87 καὶ 516,433 τῷ 88. — Αὐγούστος ἐπὶ σίτου 10,011,982 τῷ 87 καὶ 7,144,996 τῷ 88, ἐπὶ ἀραβοσίτου 620,543 τῷ 87 καὶ 80,421 τῷ 88, ἐπὶ λοιπῶν δημητριακῶν 1,336,589 τῷ 87 καὶ 492,668 τῷ 88.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω κατὰ μῆνα κινήσεως προκύπτει, ὅτι ἡ εἰσαγωγή τοῦ σίτου κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς μῆνας τοῦ 1888 ἐλαττωθεῖσα κατὰ 6,957,590 ὀκ. ἠῦξεν κατὰ τοὺς ἐπομένους δύο μῆνας ἀπρίλιον καὶ μάϊον, ἐνώπιον τῆς ἐπικειμένης ἐσοδείας, κατὰ 1,437,902, ἵνα ἐπ' αὐτῆς κατὰ τοὺς τελευταίους τρεῖς μῆνας ἐλαττωθῆ κατὰ 5,958,653. Ἡ διακύμανσις αὕτη δὲν ἀπαντᾶται ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀραβοσίτου, ἥτις καθ' ὅλους τοὺς μῆνας διατελεῖ εἰς ἐλάττωσιν, χωρὶς νὰ

λησμονηθῆ, ὅτι ἡ ἐθνικὴ ὡς πρὸς αὐτὸν ἐσοδεία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακκήση ἐπιρροὴν τινα, ἀφοῦ εἶναι καθ' ὀλοκλήρους μῆνας μεταγενεστέρα καὶ νῦν ἔτι ἐκκρεμῆς.

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος φαίνεται προωρισμένος νὰ ἐλκύσῃ νέας συζητήσεις ἐν ταῖς Γαλλικαῖς βουλαῖς. Μεταξὺ διαφόρων σχεδίων τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Dreyfus ὑποβληθὲν κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1886 εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐπὶ τῶν βάσεων σχετικῆς προτάσεως, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Perier εἶχεν ὑποβάλλει εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τῆς Γαλλίας τῷ 1872, ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐπομένου ἔτους ἐπιβάλλεται φόρος ἐπὶ τῶν κατωτέρω ὀριζομένων εἰσοδημάτων, διαιρουμένων εἰς τέσσαρας κλάσεις, φερούσας τὰ τέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου. Εἰς τὸν φόρον τοῦτον ὑπόκεινται καὶ οἱ ἐν Γαλλίᾳ κατοικοῦντες ξένοι.

Κλάσις Α. — Ἡ κλάσις αὕτη περιλαμβάνει τὰ εἰσοδήματα τῶν κινητῶν ἀξιῶν, γαλλικῶν καὶ ξένων, συνισταμένων εἰς μετοχάς, ὁμολογίας καὶ ἄλλους ὀνομαστικὸς ἢ ἀνωνύμους τίτλους, ἐκδεδομένους ὑπὸ ἐπικρατειῶν, νομῶν, πόλεων, δήμων, ἀνωνύμων ἢ ἑτερορρυθμῶν ἐταιριῶν καὶ εἰς μερίδας συμμετοχῆς ἄλλων ἐμπορικῶν καὶ ἀστικῶν ἐταιριῶν. Ἐξαίρουνται τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐθνικῶν δανείων τῆς Γαλλικῆς ἐπικρατείας.

Κλάσις Β. — Περιλαμβάνει συντάξεις, μισθοὺς δημοσίου καὶ ἰδιωτικῶν, ἐν γένει πᾶσαν χρηματικὴν ἀποδοχὴν, προερχομένην ἐξ ὑπηρεσίας ἐφ' ὁποιοδήποτε τίτλῳ, μορφῇ καὶ ὀνομασίᾳ.

Κλάσις Γ. — Περιλαμβάνει τοὺς τόκους τῶν δανείων πάσης φύσεως καὶ τὰς ἐφ' ὁποῖα δῆποτε τίτλῳ χορηγίας, καθόσον πληρόνεται οἱ μὲν καὶ αἱ δὲ ὑπὸ ἰδιωτῶν, ἐξαιρουμένων τῶν μὴ τοκοφόρων δανείων καὶ τῶν κυκλοφορούντων ἐμπορικῶν γραμματίων, τῶν ὑπαγομένων εἰς ἀναλογικὸν χαρτόσημον.

Κλάσις Δ. — Περιλαμβάνει τὰ καθαρὰ εἰσοδήματα τῶν τραπεζῶν, τῶν ἐμπόρων, τῶν βιομηχάνων καὶ πάσης ἐν γένει

ἐπιχειρήσεως, τῆς ὁποίας τὸ κεφάλαιον δὲν ἀντιπροσωπεύεται διὰ μετοχῶν ἢ τὸ εἰσόδημα δὲν βεβαιούται ἀπὸ δημοσιευμένων ἰσολογισμῶν, καὶ ἡ ὁποία δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν κλάσιν Α, καθὼς καὶ τὰ καθαρὰ εἰσοδήματα τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν ἐπαγγελημάτων.

Ἐκτὸς τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐθνικῶν δανείων τῆς Γαλλίας, τὸ σχέδιον ἐξαιρεῖ τῆς φορολογίας α) τὰ κατώτερα τῶν 2,000 φράγκων ἐτήσια εἰσοδήματα τῶν κλάσεων Β καὶ Δ, ὑποβάλλον τὰ ἀπὸ 2,000 μέχρι 4,000 φρ. τοιαῦτα, μόνον καθ' ὅσον ὑπερβαίνουνσι τὰς 2,000, β') τὰ πάσης φύσεως εἰσοδήματα τῶν νομῶν, δήμων, φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, καὶ ἐταιριῶν ἀλληλοβοηθείας, ἢ ὑπαρξίς τῶν ὁποίων εἶναι νομίμως ἀνεγνωρισμένη, γ') τοὺς μισθοὺς τῶν στρατιωτικῶν μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ κατὰ ξηράν καὶ θάλασσαν στρατοῦ, δ') τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν, τῶν μὴ ὑποβαλλομένων εἰς φόρον ἐπιτηδεύματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ φόρου, τόσον τοῖς ο/ο ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἐξαρτᾶται οὗτος ἐκάστοτε ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐνιαυσίως ψηφίζομένου προϋπολογισμοῦ. Ἡ εἰσπραξίς τοῦ φόρου τοῦτου, ἐπὶ μὲν τῶν εἰσοδημάτων τῆς κλάσεως Α, ἀνατίθεται εἰς τοὺς ἐπιφορτισμένους τὴν πληρωμὴν τῶν εἰσοδημάτων, ἐπὶ δὲ τῶν εἰσοδημάτων τῶν λοιπῶν κλάσεων, ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ βάσει δηλώσεων τῶν φορολογουμένων πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως ὑπαλλήλους. Ἡ ἔλλειψις ἢ τὸ ψευδὲς τῆς δηλώσεως ταύτης τιμωρεῖται διὰ προστίμου, ἀναβαίνοντος εἰς τὸ τριπλάσιον τοῦ ὀφειλομένου φόρου. Ἡ εἰσπραξίς ἐνεργεῖται ἐπὶ μὲν τῶν εἰσοδημάτων τῆς κλάσεως Α μετὰ ἓνα μῆνα ἀπὸ τῶν συνήθων ἐποχῶν τῆς πληρωμῆς τῶν τόκων καὶ μερισμάτων, ἐπὶ δὲ τῶν εἰσοδημάτων τῶν λοιπῶν κλάσεων καθ' ἕκαστον ἔτος.

Αἱ ἀμφισβητήσεις δικάζονται ἀνεκκλήτως ὑπὸ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου, ἀποτελουμένου ὑπὸ ἐνὸς ἐφέτου ἢ πρωτοδίκου, ὑπὸ ἐνὸς νομαρχιακοῦ συμβούλου καὶ ὑπὸ ἐνὸς ἐπαρχιακοῦ συμβούλου ὀριζομένων ὑπὸ τῶν συναδέλφων των, ὑπὸ ἐνὸς μέλους τοῦ ἐμπορικοῦ ἐπιμελητηρίου ἢ ἐνὸς βιομηχάνου ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ

ἐμποροδικείου καὶ ὑπὸ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν.

ΕΞΟΔΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἀπὸ 96,277,585 δρ., εἰς ἃς ὁ τακτικὸς προϋπολογισμὸς ὥρισε τὰ ἐξόδα τοῦ ἔτους 1888, αἱ κατόπιν διὰ Β. διαταγμάτων πιστώσεις ἀνεβίβασαν αὐτὰ εἰς 103,213,915. Προσθήκη 6,936,330 δρ. μέχρι τέλους αὐγούστου 1888. Ἐκ τῶν πρὸ ὀλίγου δημοσιευθέντων πινάκων τῆς κυβερνήσεως προκύπτει, ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ὀκτάμηνον τοῦ 1888 ἐπραγματοποιήθησαν τὰ ἐξόδα τῆς ἐπικρατείας ὡς ἐξῆς :

Εἰς δάνεια ἐν γένει ψηφισθέντα 37,173, 629 δρ. δαπανηθέντα 9,529,984, εἰς χορηγήματα ψηφ. 290,620, δαπ. 70, 274, εἰς συντάξεις ψηφ. 4,275,424 δαπ. 627,464, εἰς χορηγίας πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸν διάδοχόν του ψηφ. 1,212, 500 δαπ. 471,875, εἰς βουλὴν ψηφ. 401,658, δαπ. 275, 094, εἰς ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν ψηφ. 2,233,120, δαπ. 605, 105, ὄμ. δικαιοσύνης ψηφ. 4,852,183, δαπ. 1,721,741, ὄμ. ἐσωτερικῶν ψηφ. 11,157,866, δαπ. 1,622,019, ὄμ. ἐκκλησιαστικῶν ψηφ. 3,142,887, δαπ. 913,852, ὄμ. στρατιωτικῶν ψηφ. 16,940,500, δαπ. 6,837,068, ὄμ. ναυτικῶν ψηφ. 3,541,486, δαπ. 1,535,301, ὄμ. οἰκονομικῶν ψηφ. 1,357,218, δαπ. 270,224, εἰς ἐξόδα διοικήσεως καὶ ἐπιστασίας ψηφ. 7, 983,820, δαπ. 2, 034,593, εἰς ἐπιστροφὰς χρημάτων ψηφ. 160,644, δαπ. 46,711, εἰς ἀποζημιώσεις ψηφ. 270,360, δαπ. 28,714, εἰς συμψηφισμὸν πιστωτικῶν γραμματίων ψηφ. 20, 000, δαπ. 3,600, εἰς ἀπόδοσιν κεφαλαίων ὁδοποιίας ψηφ. 4, 000,000, δαπ. 1,510,343, εἰς ἀπόδοσιν δικαιωμάτων φάρων εἰς τὸ εἰδικὸν ταμεῖον αὐτῶν ψηφ. 250,000, δαπ. 498, εἰς ποσοστὰ δήμεων ἐκ φάρων ἐπιτηθευμάτων καὶ οἰκοδομῶν ψηφ. 350,000, δαπ. 0, εἰς ὑπόλοιπα πληρωτέων πιστώσεων χρήσεως τοῦ 1886 ψηφ. 3,600,000, δαπ. 3,600,000, εἰς ἐκκρεμεῖς πληρωμὰς ἡμιεξωφλημένων ἐνταλμάτων δαπ. 2,008,250. Τὸ ἕλρον τῶν πληρωθέντων 33,713,216 δρ. ἦτοι ἐν διαστήματι τῶν 2/3 τοῦ ἔτους ὀλιγώτερον τοῦ 1/3 τῶν ψηφισθέντων ἐξόδων.